

To będzie trudny rok: prognozy gospodarcze na rok 2023 str. 15

„Zostali na Wschodzie” – II tom słownika już w styczniu na Wileńszczyźnie str. 16-17

KURIER WILEŃSKI

10-11 stycznia 2023 r.

Nr 4 (19215)

Cena 0,80 euro

**Głosy podliczone:
Krystyna Adamowicz
zdobyła tytuł „Polak Roku 2022”!**

str. 4

Fot. Marian Paluszkiewicz

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt).

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Sekretarz redakcji:
Liucija Stankevičiūtė
(l.stankeviciute@kurierwileński.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedroń, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczys,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. 260 84 44, kolport@
kurierwileński.lt), Jolanta Balkiewicz —
reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński”
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 3000 egz.

*Materialių nezamówionych redakcija nie
zwraca. Zastręga sobie prawo
do skracania i adiustacji tekstów.
Za treść ogłoszeń redakcija nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.*

Redaktor dyżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

„Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu
Polonia i Polacy za Granicą 2021.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

Projektui „Kultūra vienija – lietuvių ir
lenkų kultūrinio dialogo istorija
ir dabartis” Spaudos, radio
ir televizijos rėmimo fondas suteikė
6000 euro dydžio finansavimą.

Komentarz dnia

Rosjanie na Dakarze?!

Aleksander Borowik

Rosjanie, przez cho-
roblliwe zapędy swego
agresywnego przywódcy,
stracili prawo do życia i w
świecie sportowym.

Ale... znaleźli dziurę w
płocie, by pojawić się na
najsłynniejszym rajdzie
świata — Dakarze.

Rosjanie mają utrud-
niony wstęp do motospor-
tu, odkąd wybuchła wojna
w Ukrainie. Ale FIA dała
im szansę na udział w za-
wodach, jeżeli publicznie
potępia agresję i wystą-
pią bez swojej flagi, jak
też symboliki.

I tu, na półmetku naj-
trudniejszej imprezy te-
renowej świata, wypłynęły
dobrze znane „dakarow-
com” nazwiska Denisa
Krotowa i Konstantina Żil-
cowa. Gryzą oni pustynny
piach pod sztandarem no-
wicjusza zawodów — Kir-
gizji! Nie wiadomo, jakim
cudem otrzymali prawo
do tego „honoru”, ale wia-
domo, że cwany Żilcow
przedtem przyjął obywa-

telstwo Izraela, aby omi-
nąć konieczność podpisy-
wania dokumentu FIA.

A na języki dziennika-
rzy całego świata Rosjano-
-Kirgizi trafili przy okazji
głupiej wpadki swego ro-
daka z ekipy Zjednoczo-
nych Emiratów Arabskich,
w której jako pilot jedzie
Aleksiej Kuzmicz. Otóż za-
uważono, że Rosjanin na
rękę miał swój, a nie regu-
laminowo obowiązkowy
zegarek sponsora.

Egzotyczna załoga do-
stała kopa za 30 minut
kary i sturlała się na dno
stawki kategorii buggy...

Tymczasem nasza 22-let-
nia gwiazda — Rokas Ba-
ciuška — ostro przymierza
się do zwycięstwa! ■

Trzy pytania do...

...Ievy Piličiauskaitė, kierowniczką Departamen-
tu Prawa Pracy

Rozmawiała Honorata Adamowicz

**1. Rząd Republiki Li-
tewskiej zatwierdził mini-
malną stawkę godzinową
obowiązującą w 2023 r.,
która wynosi 5,14 euro,
oraz minimalną miesięcz-
ną płacę, która wynosi
840 euro. Za jaką pracę
może być wypłacane mi-
nimalne wynagrodzenie?**

Minimalna stawka go-
dzinowa lub minimalna
miesięczna płaca może
być wypłacona pracowni-
kowi niewykwalifikowa-
nemu. Praca niewykwali-
fikowana jest definiowana

jako praca, w odniesieniu
do której nie nakłada się
specjalnych wymagań do-
tyczających kwalifikacji,
umiejętności lub zdolno-
ści zawodowych.

**2. Kto należy do nie-
wykwalifikowanych pra-
cowników?**

Zgodnie z klasyfikacją
niewykwalifikowani pra-
cownicy wykonują proste
i powtarzalne zadania,
które najczęściej wyma-
gają narzędzi do użytku
ręcznego i siły fizycznej.
Większość zawodów w tej
grupie wymaga kształce-
nia podstawowego,
niektóre zawody mogą
wymagać krótkiego okre-
su szkolenia w miejscu
pracy. Przykłady zawo-
dów: pokojówka, pracow-
nik myjni samochodowej,
pakowacz, ładowacz,

pracownik supermar-
ketu, pracownik kuchni,
dozorca i inni.

**3. Czy pracownik
wykonujący pracę wy-
kwalifikowaną może
otrzymywać minimalne
wynagrodzenie?**

W przypadku, gdy pra-
cownik jest zaangażowany
w wykwalifikowaną pra-
cę, której wykonywanie
wymaga pewnego wy-
kształcenia lub konieczne
jest specjalne szkole-
nie, musi on otrzymać
wynagrodzenie wyższe
niż płaca minimalna za-
twierdzona przez rząd.
Ile więcej trzeba zapła-
cić za wykwalifikowaną
pracę, kodeks pracy nie
przewiduje. Konkret-
na kwota wynagrodzenia
jest ustalana za obopól-
ną zgodą stron. ■

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Sporządzona lista tegorocznych poborowych

5 stycznia Ministerstwo Ochrony Kraju sporządziło listę tegorocznych poborowych.

Lista poborowych jest publikowana na stronie internetowej <https://sauktiniai.karys.lt> w ciągu tygodnia od daty sporządzenia. Obok nazwiska każdego poborowego będzie wskazane, jakie działania musi podjąć i do kiedy należy skontaktować się z regionalnym oddziałem poboru.

Według Arūnasa Balčiūnasa, dyrektora Wojskowej Służby Poboru i Rekrutacji Sił Zbrojnych Litwy, ważne jest, aby wszyscy poborowi stale śledzili publikowane informacje i postępowali zgodnie ze wskazówkami. Poborowi zostaną o nich dodatkowo poinformowani drogą mailową bądź telefonicznie. Poborowi zostaną przydzieleni do służby

co najmniej 5 dni roboczych przed rozpoczęciem służby, zamiast 2 tygodni — jak miało to miejsce wcześniej.

Osoby niekoniecznie będą zapraszane na pierwsze pobory według numeru w kolejce — osoby już znajdujące się na liście i te, które zakończyły procedury, zostaną wezwane jako pierwsze, następnie wezwania otrzymają wpisani na listę nowi poborowi. Na listę zapisani są młodzi ludzie, którzy przed sporządzeniem listy złożyli wnioski o dobrowolne odbycie stałej obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej, ale nadal będą ich obowiązywać wszelkie motywacje związane z ochotniczym zgłoszeniem się do wojska — możliwość wyboru miejsca i terminu odbywania służby i większe gwarancje socjalne.

Od 1 stycznia br. wzrosła również zachęta pieniężna, której ostateczna wysokość będzie uzależniona od miesięcznej oceny służby poborowego („dość dobra”, „dobra”, „bardzo dobra”).

Kolejną tegoroczną nowością jest to, że na liście nie znajdują się osoby studiujące na uczelniach, dla których służba w wojsku jest przesunięta na czas studiów.

Dla wygody poborowych Wojskowa Służba Poboru i Rekrutacji planuje w tym roku otworzyć dwie nowe filie w Janowie i Wilkomierzu. Ta ostatnia filia obejmie również rejon szyrwnicki.

W sumie planuje się powołanie do służby w różnych jednostkach armii litewskiej ok. 3,8 tysięcy poborowych. ■

L24.lt

Imieniny

10 stycznia

Agatona, Dobroslawa, Egidii, Grzegorza, Leonii, Marcjana, Mojmira, Pawła, Piotra, Wilhelma

11 stycznia

Anastazego, Feliksa, Hilarego, Honoraty, Małomira, Matyldy, Odon, Palemona, Paulina, Salwiusza, Tezeusza

Cytat dnia

„Dzisiaj trwa trzecia wojna światowa zglobalizowanego świata, w którym konflikty dotyczą bezpośrednio tylko niektórych obszarów planety, ale w istocie angażują wszystkich. Najbliższym i najnowszym przykładem jest właśnie wojna na Ukrainie ze śmiercią i zniszczeniem jako jej następstwami, atakami na infrastrukturę cywilną, które prowadzą do utraty życia ludzi nie tylko z powodu ładunków wybuchowych i przemocy, lecz także głodu i zimna. Mogę jedynie ponowić dzisiaj mój apel o natychmiastowe zakończenie tego bezsensownego konfliktu, którego skutki dotyczą całych regionów, także poza Europą z powodu reperkusji, jakie ma w dziedzinie energii i produkcji żywności, zwłaszcza w Afryce i na Bliskim Wschodzie” — powiedział papież Franciszek w poniedziałek, 9 stycznia

Liczba dnia

5100 nauczycieli w kraju

będzie musiało odbyć szkolenie, aby przygotować się do stosowania zaktualizowanego programu nauczania na lekcjach. Szkolenia przygotowała Narodowa Agencja Oświaty (NSA)

Głosy podliczone: Krystyna Adamowicz zdobyła tytuł „Polak Roku 2022”!

Zdobywczynią tytułu „Polak Roku 2022” została dziennikarka i działaczka społeczna Krystyna Adamowicz. „W tym tytule jest zawarte całe moje życie” – nie kryła wzruszenia tegoroczna zwyciężczyni plebiscytu „Kuriera Wileńskiego”.

Antoni Radczenko

Na początku listopada 2022 r. została wyłoniona dziesiątka finalistów naszego tradycyjnego plebiscytu „Polak Roku”. Do 31 grudnia Czytelnicy mogli głosować za konkretne osoby poprzez wysyłanie na adres „Kuriera Wileńskiego” wypełnionych kuponów. W poniedziałek, 9 stycznia, w redakcji dziennika zebrali się członkowie kapituły, która składa się ze zwycięzców plebiscytów z poprzednich lat: Jadwiga Sienkiewicz, Anna Adamowicz, Antoni Jankowski, Krystyna Dzierżyńska, Edyta Tamošiūnaitė, Zofia Matarewicz, ks. Józef Aszkiełowicz, Barbara Kosinskienė. Edward Trusewicz. Regina Markiewicz oraz s. Michaela Rak zagłosowały zdalnie.

Tym razem najwięcej głosów zarówno kapituły, jak też czytelników zdobyła Krystyna Adamowicz, która przez pięć dekad była związana z redakcją, była wieloletnią zastępczynią redaktora naczelnego „Kuriera Wileńskiego”. Laureatka, w rozmowie z naszym dziennikiem, oświadczyła, że wygrana w plebiscycie bardzo ją zaskoczyła.

— Ten tytuł jest dla mnie wyjątkowo ważny. Być może ważniejszy od wszystkich innych nagród, jakie otrzymałam. Jest tym, czym żyję od młodych lat. Cała moja rodzina, moje dzieci i wnukowie są Polakami. Czuję się związana z polsnością, dlatego ten tytuł jest wyjątkowo ważny — podkreśla w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Krystyna Adamowicz.

Ostatnio dziennikarka skupia się przede wszystkim na zachowaniu pamięci o zespole „Wilia” oraz legendarnej „Piątce”.

— Bardzo ważne jest zachowanie pamięci, o tym, czym żyła w tamtych czasach polsność. Zarówno szkoła nr 5 oraz „Wilia” to są filary polsności — dodaje Adamowicz.

■ Krystyna Adamowicz

Z wyników plebiscytu ucieszył się również redaktor naczelny „Kuriera Wileńskiego”, Robert Mickiewicz.

— Bardzo się cieszę, że w roku jubileuszowym dla dziennika wygrała nestorka dziennikarstwa na Wileńszczyźnie, której życie zawodowe było związane z naszą redakcją. Została zarówno doceniona przez czytelników,

jak i kapitułę. Wszyscy bardzo dobrze znają i kochają panią Krystynę — deklaruje Mickiewicz.

Plebiscyt „Polak Roku”, którego celem jest uhonorowanie osób szczególnie zasłużonych dla polsności na Litwie, jest organizowany przez redakcję „Kuriera Wileńskiego” od 25 lat. Uroczysta gala odbędzie się 5 lutego o godz. 16.00 w Domu Kultury Polskiej w Wilnie.

Finałowa dziesiątka plebiscytu „Polak Roku 2022”:

**Krystyna Adamowicz
Adam Błaszkiwicz
Ewelina Gancewska
Rafał Jackiewicz
Renata Krasowska
Zbigniew Lewicki
Henryk Mażul
Jarosław Narkiewicz
Stanisław Pożniak
Ks. Szymon Wikło**

Fot. Marian Paluszkiewicz

TVP
WILNO

■ W poniedziałek, 9 stycznia, wyłoniono zwycięzcę plebiscytu „Polak Roku 2022”

100. rocznica przyłączenia Kłajpedy do Litwy

Z okazji setnej rocznicy przyłączenia Kłajpedy do Litwy Sejm Republiki Litewskiej ogłosił rok 2023 Rokiem Kłajpedy.

Ilona Lewandowska

10 stycznia obchodzimy setną rocznicę tego niezwykle ważnego dla całego kraju wydarzenia, które upamiętnione będzie także w Wilnie.

POSTULAT U PROGU NIEPODLEGŁOŚCI

Rząd niepodległej Litwy doskonale zdawał sobie sprawę z tego, że dostęp do morza da niewielkiemu i walczącemu o swoją pozycję na arenie międzynarodowej krajowi znacznie większe możliwości.

— Taryba od początku postulowała utworzenie niepodległego państwa nie tylko ze stolicą w Wilnie, ale także portem w Kłajpedzie. To była sprawa bardzo ważna dla przyszłości i gospodarki kraju i nie ma wątpliwości, że zabieganie o miasto portowe było bardzo dobrą decyzją — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” dr Tomasz Bożerocki, historyk.

Oczywiście, chcieć portu i mieć port to nie to samo. Alianci niezbyt chętnie patrzyli na litewskie postulaty dotyczące Kłajpedy, w której w lutym 1919 r. Litwini stanowili ok. 20 proc. ludności. Po stronie litewskiej zaangażowała się delegacja polska z Romanem Dmowskim i Ignacym Paderewskim, która miała nadzieję m.in. na koncesje dla Polski w kłajpedzkim porcie. Ostatecznie doszło do wydzielenia obszaru na północ od Niemna z Kłajpedą i Szyłokarczmą oraz utworzenia okręgu Kłajpedy pod rządami aliantów.

GDY DYPLMACJA ZAWODZI

— Litwini zdecydowali się na zorganizowanie powstania, które faktycznie pozorowało, że miejscowa ludność dąży do połączenia z Litwą. Powstanie rozpoczęło się 10 stycznia. Przed planowanym rozpoczęciem działań z Litwy na te tereny przedostawały się niewielkie grupy mężczyzn, po 6-10 osób, które nie zwracały na siebie uwagi władz. Byli

Powstańcy w Kłajpedzie, 1923 r. Fot. Autor nieznany, Lithuanian State Archives, wikipedia.org

to przebrani policjanci, żołnierze. Ten sposób przeprowadzenia działań okazał się bardzo skuteczny. Działania całkowicie inspirowane przez rząd kowieński otworzyły drogę do wkroczenia wojsk litewskich do okręgu — wyjaśnia Bożerocki.

Pozostawała jeszcze kwestia zalegalizowania zdobyczy terytorialnych na arenie międzynarodowej. Mocarstwa zachodnie zgodziły się na przyłączenie okręgu kłajpedzkiego do Litwy 15 lutego 1923 r. pod warunkiem m.in. zapewnienia ochrony i samorządu dla ludności niemieckiej.

ROCZNICA UPAMIĘTNIONA BĘDZIE W WILNIE

W Wilnie tę ważną dla całego kraju rocznicę uczci Litewskie Centrum Badań nad Ludobójstwem i Ruchem Oporu. Z tej okazji centrum zaprasza na otwarcie wystawy fotografii Leonardasa Surgailę „Ziemia niczyja — Pruska Litwa”, które odbędzie się 10 stycznia 2023 r. o godz. 16.00. w sali konferencyjnej Parku Pamięci w Tuskulanach (ul. Žirmūnų 1F, Wilno).

Leonardas Surgaila urodził się w Kownie. Fotografować i tworzyć własne filmy zaczął już jako nastolatek. Przez dziesięć lat był szefem studia filmowego Kowieńskiej Fabryki Radiowej „Banga”, od 1982 r. do jej rozwiązania w 1992 r. Fotografował i filmował region Małej Litwy przez pięć lat — od 1988 do 1992 r. W 1996 r. przeniósł się wraz z rodziną na stałe do USA.

W wydarzeniu udział wezmą prof. Vytautas Landsbergis — pierwszy przywódca odrodzonej Litwy, historyk sztuki, muzyki i kultury, Dovilė Lauraitienė — kierowniczka Zespołu Memorialnego — Parku Pamięci w Tuskulanach, Rimantas Dichavičius — artysta, fotograf, wydawca, Algirdas Matulevičius — historyk, encyklopedysta, badacz historii Małej Litwy i prasy litewskiego odrodzenia narodowego, Leonas Narbutis — inicjator wystawy w Wilnie, Vytautas Povilas Šilas — badacz historii Małej Litwy i dziennikarz, oraz Aurimas Švedas — historyk kultury, wykładowca, pisarz. Zdalnie z uczestnikami spotkania połączy się autor wystawy. ■

Polski Teatr w Wilnie zaprezentował spektakl „Kantata na cztery skrzydła”

Anna Pieszko

Przedstawienie odbyło się w sobotę, 7 stycznia, w Starym Teatrze w Wilnie (dawniej: Teatr na Pohulance).

Autorem sztuki „Kantata na cztery skrzydła” jest Robert Brutter (pod tym pseudonimem ukrywa się Andrzej Grembowicz, nieżyjący już polski pisarz i scenarzysta m.in. seriali „Ekstradycja” czy „Ranczo”). Główną bohaterką sztuki jest zdesperowana kobieta topiąca smutki w alkoholu i planująca samobójstwo.

Reżyserem sztuki jest Jan Buchwald z Warszawy, z którym Polski Teatr w Wilnie współpracuje już od 2017 r. Efektem tej współpracy było nagranie przez aktorów wileńskiego teatru audiobooka „Pan Tadeusz”. Jan Buchwald jest też reżyserem sztuki „Ich czworo” Gabrieli Zapolskiej w wykonaniu Polskiego Teatru w Wilnie. Wspólnie nagrano również sztukę „Siłacze” w Polskim Radiu w Warszawie.

„Jest to z jednej strony współczesna bajka mówiąca o tym, że trzeba siebie lubić, nie trzeba się załamywać, próbować znaleźć ja-

Autorem sztuki „Kantata na cztery skrzydła” jest Robert Brutter (pod tym pseudonimem ukrywa się Andrzej Grembowicz, nieżyjący już polski pisarz i scenarzysta m.in. seriali „Ekstradycja” czy „Ranczo”). Główną bohaterką sztuki jest zdesperowana kobieta topiąca smutki w alkoholu i planująca samobójstwo.

Na mądry, dowcipny i refleksyjny spektakl „Kantata na cztery skrzydła” w reżyserii Jana Buchwalda zaprosił widzów Polski Teatr w Wilnie pod kierownictwem Ireny Litwinowicz.

■ Przedstawienie odbyło się w sobotę, 7 stycznia, w Starym Teatrze w Wilnie

śniejsze strony życia. Pada w niej kilka ważnych myśli, które nawet moglibyśmy uporządkować w rodzaj moralitetu, czyli opowieści o dobru i złu (...). Jest mnóstwo takich sytuacji, kiedy społeczeństwa poddają się depresji, są w kiepskiej formie psychicznej.

To jest powszechny znak naszych czasów. Ta sztuka jest zabawą, ale zabawą z myślą: nie dawajmy się zwątpieniu i rezygnacji” — o przesłaniu „Kantaty na cztery skrzydła” mówił reżyser Jan Buchwald w jednym z wywiadów dla TVP Wilno.

7.>>

■ Sztuka jest o tym, że bywają w naszym życiu chwile załamania, chwile desperacji, kiedy myślimy o tym, że już nie warto żyć

6.>>

Jak na komedię metafizyczną przystało, z powagą sytuacji przeplatają się tu wątki komediowe, a życie codzienne miesza się ze światem pozaziemskim.

Sytuacja, w jakiej znalazła się główna bohaterka (w tej roli Bożena Sosnowska), może przydarzyć się każdemu. Straciła rodzinę, pracę, popadła w długi, czuje się niekochana i nieakceptowana. Ma zamiar popełnić samobójstwo i w ostatniej chwili wzywa swojego Anioła Stróża — Amhiela, który ostatecznie się pojawia (zagrał go Mirosław Szejbak). Tak na scenę wkracza metafizyka, a akcja przenosi się poza realne, codzienne doświadczenie.

Amhiel próbuje odwieść kobietę od zamiaru targnięcia się na własne życie. W sukurs przychodzi kolejny anioł, młody i energiczny Beatiel (w tej roli Roman Niedźwiecki).

— Sztuka jest o tym, że bywają w naszym życiu chwile załamania, chwile desperacji, kiedy myślimy o tym, że już nie warto żyć. Wtedy przychodzą do pomocy Anioły Stróże. Spektakl wypełniają refleksje o życiu, o tym, co się dzieje dobrze w naszym życiu, co czasami bezmyślnie możemy zepsuć jakimś naszym działaniem, zrobić jakieś zło. Jak wyjść z trudnej sytuacji? Czy mogą pomóc nam aniołowie?

Warto zastanowić się nad tym, co robimy, jak robimy, czy dobrze postępujemy. To jest dobra sztuka, dobry scenariusz, gdzie z powagą sytuacji przeplatają się wątki komediowe — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” kierownik Polskiego Teatru w Wilnie.

„Bardzo ciekawy spektakl — z humorem, z zabawnymi momentami, a jednocześnie zawiera mocne przesłanie i daje powód do zadumy. Wspaniała gra aktorów! Brawo! Mieliśmy cudowny wieczór. Naprawdę warto wybrać się na tę sztukę” — komentowali widzowie po skończonym przedstawieniu. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

WILNO

■ W roli głównej bohaterki wystąpiła Bożena Sosnowska

■ Wrzecz Aniołem Stróżem — Amhielem (zagrał go Mirosław Szejbak) — na scenę wkracza metafizyka, a akcja przenosi się poza realne, codzienne doświadczenie

■ Amhiel próbuje odwieść kobietę od zamiaru targnięcia się na własne życie

Wilno coraz mniej atrakcyjne do życia

Honorata Adamowicz

Badanie przeprowadzone na zlecenie Instytutu Finansów banku Swedbank wykazało, że przy rekordowej inflacji oraz rozwoju pracy zdalnej w związku z pandemią coraz więcej osób już nie chce mieszkać w stolicy — wielu mieszkańców wołałoby przenieść się do regionów.

Dane z badania częściowo obalają utrwalony mit, że stolica jest jednoznacznie najbardziej atrakcyjnym miejscem do życia na Litwie.

— Zarówno część respondentów, którzy mieszkają w Wilnie, jak i w innych miastach lub miasteczkach Litwy, woła lub woleliby być poza stolicą. Jednak większość badanej populacji przyznaje, że stolica jest najlepszym miejscem, w którym szanse na znalezienie pracy w specjalności są największe, jest to jeden z głównych powodów, dla których migracja wewnętrzna do stolicy nadal jest najwyższa w kraju. Niemniej jednak, wraz z rozwojem możliwości pracy zdalnej, regiony mają coraz większe szanse na przyciągnięcie, a nawet odzyskanie mieszkańców z obszarów metropolitalnych — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” Justina Bagdanavičiūtė, ekspertka instytutu finansów Swedbank.

MIESZKAŃCY STOLICY ZARABIAJĄ WIĘCEJ

Mieszkańcy stolicy zarabiają około 13 proc. więcej niż reszta mieszkańców Litwy. Różnica ta wynosi średnio ok. 150 euro po opodatkowaniu.

Patrząc na liczbę wakatów, według Służby Zatrudnienia, największe możliwości znalezienia pracy są w stolicy, więc Wilno pozostaje atrakcyjne dla tych, którzy myślą o zatrudnieniu i możliwościach kariery. Z drugiej strony, w stolicy jest najwięcej możliwości i konieczności wydawania pieniędzy ze względu na wysoką różnorodność towarów, usług i wysokie ceny.

— Kolejny problem w stolicy to nie tylko wydatki pieniężne, ale także np. nasz czas, który spędzamy w

Coraz więcej osób już nie chce mieszkać w stolicy i pragnie przenieść się do regionów **Fot. Marian Paluszkiewicz**

zatorach drogowych, katastroficzny brak miejsc w przedszkolach. W regionach najczęściej nie ma takich problemów, jak przepełnione przedszkola, szkoły. W końcu możemy również myśleć o zdrowiu emocjonalnym, odchodząc od szybkiego tempa życia, zgiełku, konsumpcjonizmu i wybierając wolniejsze, potencjalnie bardziej zrównoważone, świadome życie w mniejszym mieście — ocenia ekspertka banku.

CORAZ MNIEJ LUDZI CHCE MIESZKAĆ W STOLICY

Jak twierdzi rozmówczyni, największy wpływ na to, że coraz więcej osób pragnie mieszkać w mniejszych miasteczkach miały zapewne lepsze możliwości pracy zdalnej. Mieszkańcy, którzy pracują zdalnie w przedsiębiorstwach stolicy lub innych dużych miastach, mogą skorzystać z możliwości wyższych zarobków i zalet życia z dala od zgiełku stolicy. W tym czasie ci, którzy ze względu na swoją specjalizację mogą znaleźć pracę w regionach, dzięki niższym niż w stolicy cenom, mogą zapewnić sobie podobny standard życia jak w Wilnie. Inni wracają do rodzinnych miast i miasteczek, tworzą własny biznes, chcą przyczynić się do wzrostu, rozwoju i poprawy swojego regionu. Inni cenią sobie większy spokój,

wolniejsze tempo życia, tańsze koszty utrzymania. Pragnienia, potrzeby każdego są inne.

— Jeśli wynagrodzenia w stolicy kraju i innych regionach wahają się od kilku do kilkudziesięciu procent, ceny wynajmu i zakupu mieszkań mogą różnić się kilkakrotnie. W regionach różne procedury i usługi medyczne, kosmetyczne lub inne często są o wiele tańsze. Innymi słowy, różnica w dochodach między regionami niekoniecznie świadczy o różnicach w sile nabywczej konsumentów — podkreśla Justina Bagdanavičiūtė.

Dla porównania: według Departamentu Statystyki w stolicy światłoutwardzalne plombowanie zęba kosztuje średnio 74 euro, podczas gdy w Varenie kosztuje 50 proc. taniej — 38 euro. Ceny fryzur damskich i męskich również znacznie się tu różnią — w Varenie usługa ta jest odpowiednio o 49 proc. i 56 proc. tańsza niż w Wilnie.

Średnie ceny kupna i sprzedaży mieszkań w 2021 roku: Wilno — 1 932 euro/mkw, Kowno — 1 226 euro/mkw, Poniewież — 800 euro/mkw, Olita — 670 euro/mkw. Średni roczny koszt wynajmu mieszkania za 2021 rok: Wilno — 113 euro/mkw, Kowno — 84 euro/mkw, Poniewież — 54 euro/mkw. ■

Gruźlica wraca – coraz więcej chorych

W ciągu 11 miesięcy 2022 r. w Wilnie wykryto o jedną trzecią więcej przypadków gruźlicy niż w całym 2021 r. – wynika z danych Wileńskiego Departamentu Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego.

Honorata Adamowicz

Gruźlica to choroba zakaźna, która atakuje różne narządy. Około 45 proc. pacjentów może umrzeć z powodu nieleczonej postaci aktywnej gruźlicy. Choroba przenoszona jest drogą kropelkową – kiedy osoba chora mówi czy kaszle, to wydziela prątki gruźlicy, które mogą utrzymywać się w powietrzu nawet przez kilka godzin. I te zarazki mogą trafić do innej osoby i ją zarazić.

„W latach 2020-2021 w czasie kwarantanny wykrywano mniej przypadków gruźlicy, ponieważ ludzie mieli mniej kontaktów ze sobą, nosili maseczki i podczas pandemii mniej wykonywano badań zdrowotnych. Dlatego też po zakończeniu kwarantanny w 2022 r. wzrosła liczba chorych na gruźlicę. Ogólnie rzecz biorąc, liczba przypadków wzrasta w porównaniu z rokiem sprzed pandemii, ale na razie nie przekracza najgorszych wskaźników” – poinformowano „Kurier Wileński” w nadesłanym oświadczeniu z Wileńskiego Departamentu Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego.

Mężczyźni częściej chorują na gruźlicę niż kobiety. W latach 2012-2021 najwięcej przypadków gruźlicy odnotowano w rejonie wileńskim u osób w wieku produkcyjnym (35–64) a także u osób starszych (powyżej 85. roku życia).

„Na gruźlicę może zachorować każdy i w różnym wieku. Jeżeli czujemy osłabienie, pocenie się, brak apetytu, utratę masy ciała, kaszel trwający 3 tygodnie lub dłużej, odkasliwanie się z krwią, ból w klatce piersiowej, dreszcze, gorączkę – należy skontaktować się ze specjalistą. To są objawy gruźlicy, których nie wolno lekceważyć” – napisano w oświadczeniu.

Jeśli dana osoba zachorowała na otwartą gruźlicę płuc (początek choroby), nawet po rozpoczęciu leczenia chory jest niebezpieczny dla innych, dopóki bakterie gruźlicy są w plwo-

Jeżeli czujemy osłabienie, kaszel trwający ponad 3 tygodnie, odkasliwanie się z krwią, ból w klatce piersiowej, dreszcze – należy skontaktować się ze specjalistą **Fot. Freepik.com**

cinie. Chory powinien być leczony w szpitalu w specjalistycznym oddziale. Członkowie rodziny i inne osoby, które miały bliski kontakt (np. przyjaciele, współpracownicy, koledzy z klasy itp.) z osobą chorą, muszą przejść badanie lekarskie. Dorośli są badani RTG (RTG klatki piersiowej), a dzieci otrzymują próbkę tuberkuliny.

Leczenie gruźlicy powinno być ciągle, bezpośrednio monitorowane przez personel medyczny przez cały okres kuracji. Leczenie gruźlicy składa się z dwóch etapów: stacjonarnego i ambulatoryjnego. W oddziale szpitalnym najczęściej przepisywane jest intensywne leczenie farmakologiczne.

W większości przypadków gruźlica jest wyleczalna, zwłaszcza jeśli leczenie rozpoczyna się wcześniej i cały cykl leczenia jest zakończony. Im wcześniej rozpocznie się leczenie, tym mniej prawdopodobne jest, że zachoruje w cięższej postaci lub zarazi innych.

Dane pokazują, że na Litwie zapaadalność na gruźlicę, pozostaje jedną z najwyższych w Europie.

Żeby uniknąć tej zakaźnej choroby należy obowiązkowo zaszczepić się i nie zapominać o regularnych kontrolach lekarskich. Zgodnie z kalendarzem szczepień ochronnych dla dzieci na Litwie noworodki w wieku 2-3 dni są szczepione przeciwko gruźlicy na koszt państwa.

Równie ważne jest poddanie się profilaktycznym badaniom lekarskim, testowi tuberkulinowemu – dla dzieci poniżej 7. roku życia i osób należących do grup ryzyka. Ponadto niezwykle ważne jest przestrzeganie higieny kaszlu i kichania, dbanie o właściwą wentylację pomieszczeń, ich czystość.

Pełnowartościowa dieta, hartowanie, przebywanie na świeżym powietrzu, zapewnienie reżimu pracy i odpoczynku oraz pozytywne środowisko psychiczne – to środki, które wzmacniają odporność, a także pomagają chronić przed tą chorobą. ■

Vitas Mačiulis: Teraz wielu chce inwestować w energię słoneczną

„W kontekście wojny w Ukrainie energia słoneczna jest bardzo dobrą alternatywą pod względem bezpieczeństwa energetycznego” — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” zauważa Vitas Mačiulis, prezes Litewskiego Stowarzyszenia Energii Słonecznej.

Antoni Radczenko: Litewskie Stowarzyszenie Energii Słonecznej powstało w 2009 r. Jak przez ten czas rozwijał się sektor energii słonecznej? Jak zmieniło się nastawienie społeczeństwa w tej kwestii?

Vitas Mačiulis: Pierwsza elektrownia słoneczna rozpoczęła pracę 9 września 2010 r., samo Stowarzyszenie powstało ciut wcześniej. W ciągu tych kilkunastu lat zaszły olbrzymie zmiany. Przez pierwszych kilka lat trzeba było dużo tłumaczyć, że na Litwie jest wystarczająca ilość słońca. Musieliśmy wyjaśniać społeczeństwu, że nie chodzi o to, ile na Litwie jest dni słonecznych, a przez ile dni w roku pada, tylko ile energii słonecznej trafia na konkretną powierzchnię. Zgodnie z tymi parametrami trafiamy w średnią statystyczną Europy. Z tym było bardzo trudno trafić do ludzi. Na początku energia słoneczna była skupowana bardzo drogo, co pozwalało pokryć zainwestowane środki.

Kiedy mówimy o elektrowni słonecznej, to mamy na myśli, że energię produkujemy nie tylko na własny użytek, ale również na sprzedaż?

Na pierwszym etapie energia z elektrowni słonecznych była przeznaczona tylko i wyłącznie na sprzedaż. Wówczas był stosowany określony model, że za sprzedawaną energię otrzymywano spory zysk. Stawka była kilkakrotnie większa niż w ogóle ludzie płacili za prąd. Państwo płaciło wysoką stawkę za kupno energii, aby inwestorzy mogli zwrócić sobie zainwestowane środki. To była tzw. stawka zachęcająca. Później z takiego podejścia, z różnych powodów, zrezygnowano. Przyjęto bardzo przychylne rozwiąza-

„Początkowo musieliśmy tłumaczyć, że nie chodzi o ilość dni słonecznych w ciągu roku” — mówi Vitas Mačiulis. Fot. Isea.lt

nia, aby można było produkować energię na własny użytek. Zasada była taka, że możesz wyprodukować energię w dzień, a korzystać wieczorem lub wytworzyć latem, a korzystać zimą. Takie podejście wpłynęło na rozwój tzw. produkujących konsumentów. Od 5-6 lat ten system bardzo szybko roz-

Jeszcze później pojawiła się możliwość wybudowania dużej elektrowni, zwanej „parkiem słonecznym”, gdzie można było wykupić tylko część energii. Na przykład kupujesz tylko 3 kWh, gdzieś na Litwie i korzystasz z tego u siebie. Osobiście tak zrobiłem. Kupiłem 6 kWh i korzystam z nich w mieszkaniu na wileńskiej starówce.

wija się. Mieszkańcy w energii słonecznej dostrzegli korzyść dla siebie. Zaczęto montować baterie słoneczne na dachach domów prywatnych. Kolejny etap rozwoju polegał na tym, że zezwolono, aby elektrownia była zamontowana gdzieś daleko, a korzystać można było u siebie w domu lub mieszkaniu. Na przykład elektrownia jest na działce, a korzystasz z wyprodukowanej energii w Wilnie. Jeszcze później pojawiła się możliwość wybudowania dużej elektrowni, zwanej „parkiem słonecznym”, gdzie można było wykupić tylko część energii. Na przykład kupujesz tylko 3 kWh, gdzieś na Litwie i korzystasz z tego u siebie. Osobiście tak zrobiłem. Kupiłem 6 kWh i korzystam z nich w mieszkaniu na wileńskiej starówce. Zainteresowanie energią słoneczną jeszcze bardziej wzrosło, kiedy poszły w górę ceny za prąd.

Czym jest konkretnie „park słoneczny”? Jak powstaje — czy to jest coś w rodzaju kooperatywy?

Najczęściej pewien inwestor buduje elektrownię na przykład o mocy 500 kWh, a później sprzedaje wkład na poziomie 3 lub 5 kWh konkretnym osobom fizycznym oraz prawnym.

Jak w praktyce wygląda przesyłanie energii elektrycznej z elektrowni słonecznej, która znajduje się kilkaset kilometrów od mego domu?

Przykładowo elektrownia w Koszedarach produkuje określoną ilość energii, w tym również na moją działkę. Ta energia jest przekazywana do dystrybutorów energii, skąd trafia do określonych odbiorców. Natomiast mi przekazywana jest energia z własnych zasobów, ale po cenie wyprodukowanej przez elektrownię słoneczną.

10.>>

To nie jest tak, że stawiając baterię słoneczną u siebie na dachu, energia od razu trafia do twego lokum – najpierw musi bowiem trafić do sieci przesyłowych.

Na ile energia słoneczna jest tańsza od energii wyprodukowanej z innych źródeł?

Jeśli teraz cena rynkowa 1 kWh wynosi 40 eurocentów, to energia słoneczna będzie kosztowała ok. 15 eurocentów.

Jednak wcześniej musisz zainwestować? Za jaki czas ta inwestycja się zwróci?

Koszt elektrowni o mocy 1 kWh wynosi 1 100 euro. Przy obecnych cenach prądu zwrot kosztów inwestycji następuje po 4-5 latach, kiedy ceny na rynku były niższe, to zwrot inwestycji następował po 7-8 latach.

Czy obecnie inwestorzy chętnie inwestują w energię słoneczną?

Teraz, kiedy mamy tak wysokie ceny na energię, to wielu chciało inwestować w ten sektor. Inwestorzy chcą budować duże elektrow-

nie słoneczne, które faktycznie mogłyby realnie wpłynąć na rynkowe ceny energii. Na przykład: jeśli teraz cena z MWh wynosi w granicach 150 euro, to „my” możemy zaproponować 70 euro, czyli prawie o połowę taniej. Niestety, zgodnie z nowymi wytycznymi ministerstwo energetyki nie wydaje zezwolenia na budowę. Możliwości budowy są mocno ograniczone.

Jak swoje stanowisko argumentuje ministerstwo?

Ministerstwo argumentuje, że inwestorzy bardzo często nadużywają sytuacji. Na przykład otrzymują zezwolenia, ale nie budują. Próbuje odsprzedać zezwolenia. Moim zdaniem takie zjawiska nie istnieją i dlatego prowadzimy spory z resortem. Wkrótce będziemy mieli spotkanie w Sejmie w tej kwestii.

Teraz obserwujemy wojnę w Ukrainie, gdzie jest również atakowana infrastruktura energetyczna. Czy słoneczna energia może być alternatywną w sytu-

Koszt elektrowni o mocy 1 kWh wynosi 1 100 euro. Przy obecnych cenach prądu zwrot kosztów inwestycji następuje po 4-5 latach, kiedy ceny na rynku były niższe, to zwrot inwestycji następował po 7-8 latach.

acjach ekstremalnych dla tradycyjnych źródeł?

Oczywiście. Jedną z zalet energii słonecznej jest jej decentralizacja. Nie jest tak, że tylko kilka elektrowni dostarcza energię dla całego kraju. Każdy z takich obiektów jest łatwy do namierzenia. Natomiast kiedy są rozsiane po całym kraju, to wówczas fizycznie nie da się ich wszystkich zniszczyć. To jest bardzo dobra alternatywa pod względem bezpieczeństwa energetycznego. ■

TVP
WILNO

■ Wśród mieszkańców rośnie zainteresowanie energią słoneczną Fot. Marian Paluszkiewicz

Liczba mieszkańców Litwy kurczy się

Anna Pieszko

— 1 lipca 2022 r. w rejonie sołecznickim mieszkało 29 657 osób — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” wskazuje dane z Departamentu Statystyki kierowniczka Urzędu Stanu Cywilnego rejonu sołecznickiego Irena Smykowska.

Dla porównania w 2021 r. naliczono 29 866 mieszkańców. Natomiast według danych z Centrum Rejestrów na początku bieżącego roku w rejonie sołecznickim zamieszkiwało już więcej, bo 32 827 osób.

NEGATYWNY BILANS

— Bilans urodzeń i zgonów wskazuje, że w rejonie jest ujemny przyrost naturalny. Możliwe, że wzrost liczby mieszkańców związany jest z tym, że powracają do domu emigranci. W 2022 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego rejonu sołecznickiego zarejestrowano 244 akty urodzeń i dwukrotnie więcej, bo 483, przypadki zgonów. Dla porównania w 2021 r. było 265 urodzeń, łączna suma zgonów wyniosła 678 — podaje dane kierowniczka USC.

W obydwu poprzednich latach zarejestrowano identyczną liczbę zawarcia związków małżeńskich — 129. Różniła się tylko liczba rozwodów: w 2022 r. wyniosła ona 68, w 2021 — 83.

Zmiany lub uzupełnienie wpisu w akcie stanu cywilnego zostały dokonane w 99 przypadkach. 7 z nich dotyczyło zmiany imienia i nazwiska z pisowni litewskiej na pisownię polską. Reszta to zmiany błędnych zapisów, uzupełnienie wpisu o narodowość — informuje Irena Smykowska.

Według Spisu powszechnego ludności i mieszkań przeprowadzonego w 2021 r. rejon sołecznicki zamieszkiwało 22 933 Polaków, 3 789 Litwinów, 1 517 Rosjan, 857 Białorusinów oraz przedstawiciele innych narodowości — podaje Litewski Urząd Statystyczny.

Liczba mieszkańców na Litwie stale się zmniejsza. Nie jest wyjątkiem również rejon sołecznicki, w którym większość (ok. 77 proc.) stanowią Polacy.

W ubiegłym roku w Urzędzie Stanu Cywilnego rejonu sołecznickiego zarejestrowano 244 akty urodzeń i dwukrotnie więcej, bo 483 przypadki zgonów

OSKAR I EMILIA WŚRÓD NAJPOPULARNIEJSZYCH IMION

Jakie imiona nadawano w ubiegłym roku dzieciom urodzonym w rejonie sołecznickim? Jak mówi kierowniczka USC, największą popularnością cieszyło się imię Oskar. To imię nadano w ubiegłym roku 6 chłopcom. Kilku rodziców wybrało imię Maksim (5), Damir (4), Dominik (4), Evan, Alan.

Dziewczynkom najczęściej dawano imię Emilia (10), Adelina, Sofija, Maja, Amelija, Kornelija, Mija.

Jeżeli chodzi o rzadkie imiona, w ubiegłym roku rodzice wybierali imiona: Aurėja, Aris, Arnelija, Stepanyda, Noel, Zlatan, Hubert, Aja, Jesenija, Livjan, Fausta.

Kierowniczka USC konstatuje, że coraz rzadziej nadawane są dzieciom tradycyjne polskie imiona.

— W ubiegłym roku tylko jednej z dziewczynek nadano imię Maria. Brak w zapisach imion tradycyjnych, takich jak Jan, Janina czy

Stanisław. Wśród rzadkich imion znalazły się więc takie piękne imiona jak Maria i Stefan — mówi.

W ubiegłym roku 23 dzieci urodziło się za granicą. W 2021 — 21 dzieci.

LICZBA LUDNOŚCI NA LITWIE SIĘ KURCZY

Na początku 2022 roku na Litwie mieszkało 2,806 mln stałych mieszkańców, tj. o 4,8 tys. mniej niż na początku 2021 r. Największy wzrost liczby stałych mieszkańców — 8,1 proc. — zaobserwowano w samorządzie Neryngi, w samorządach rejonu kłajpedzkiego i kowieńskiego odpowiednio o 4,3 i 3,3 proc., w samorządach rejonu wileńskiego i połąskiego — odpowiednio o 1,8 i 1,4 proc. Największy spadek — 2,7 proc. — liczby stałych mieszkańców nastąpił w samorządach rejonu Pągėgiai i Skuodasu — po 2,6 proc., w samorządach rejonowych Kelmė i Biržai — po 2,4 proc.

12.>>

Na początku 2022 r. liczba dzieci (w wieku 0-14 lat) była 1,3 razy mniejsza niż osób starszych (65 lat i starszych). Dzieci stanowiły 14,9 proc. stałej populacji kraju, osoby starsze – 20 proc. W okręgu wileńskim udział dzieci, w stosunku do ogólnej liczby stałych mieszkańców okręgu, był najwyższy i wyniósł 16,8 proc.

UMIERA WIĘCEJ NIŻ SIĘ RODZI

W 2021 na Litwie urodziło się 23,3 tys. niemowląt, tj. o 7,2 proc. (1 814 dzieci) mniej niż w 2020 r. W kraju w 2021 r. zmarło 477 tys. osób, czyli o 9,6 proc. (4 199 osób) więcej niż w 2020 r.

Ogólny przyrost naturalny (na 1 tys. mieszkańców) w 2021 r. był ujemny (-8,7). Najniższy wskaźnik odnotowano w samorządzie rejonu kowieńskiego (-0,8), kłajpedzkiego (-1,6) i wileńskiego (-2,3).

W 2021 r. średnia długość życia w kraju wynosiła 74,3 lat. Średnia długość życia wynosi 69,6 lat dla mężczyzn i 78,9 lat dla kobiet. Różnica między średnią długością życia mężczyzn i kobiet wyniosła 9,3 roku.

GŁÓWNE PRZYCZYNY ŚMIERCI W 2021 R.

Według danych Urzędu Statystycznego Litwy, główną przyczynę zgonów na Litwie stanowią choroby

układu krążenia – 42,7 proc. (mężczyźni) i 53,4 (kobiety), nowotwory złośliwe – 18,6 proc. (m) i 14,0 proc. (k), COVID-19 – 14,3 proc. (m), 15,0 proc. (k), zewnętrzne przyczyny śmierci – 7,5 (m) i 2,9 proc. (k), choroby układu pokarmowego – 5,2 proc. (m) i 4,0 proc. (k).

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY TERYTORIUM REPUBLIKI LITEWSKIEJ

Jednostkami administracyjnymi terytorium Republiki Litewskiej są okręgi i samorzady. Okręgi są tworzone z terytoriów samorządów charakteryzujących się wspólnotą interesów społecznych, gospodarczych i etnokulturowych.

Obecnie terytorium Republiki Litewskiej jest podzielone na 10 okręgów i 60 samorządów. Większość samorządów podzielona jest na mniejsze jednostki terytorialne – starostwa (gminy).

Według Państwowego Centrum Rejestrów na dzień 1 stycznia 2022 r. w kraju były 103 miasta, 252 miasteczka, 19 094 wsie i 1 572 kolonii.

W skład okręgu wileńskiego wchodzi 8 samorządów: rejonu elektryńskiego, rejonu solecznickiego, szyrwinkiego, święciańskiego, trockiego, wilkomierskiego, miasta Wilno, rejonu wileńskiego. Powierzchnia okręgu wynosi 9 730 km kwadratowych (osp.stat.gov.lt).

Fot. Marian Paluszkiewicz

W 2021 na Litwie urodziło się 23,3 tys. niemowląt, tj. o 7,2 proc. (1 814 dzieci) mniej niż w 2020 r.

Strefa płatnego parkowania w Wilnie coraz większa

Od 9 i 16 stycznia w Wilnie do strefy płatnego parkowania zostaną włączone nowe ulice.

Od 9 stycznia do żółtej strefy płatnego parkowania włączone zostały następujące ulice: Vitebsko, Krivūlēs, Lapų, Rasų, Linkmenų, Kernavės 84, Labanoro.

W okresie przejściowym (od 9 stycznia do 22 stycznia) kierowcy, którzy parkują na tych ulicach i nie uiszczają opłaty, nie zostaną ukarani od razu, a jedynie zostaną ostrzeżeni komunikatem informacyjnym przypominającym, że kierowca parkuje w strefie płatnej i musi zapłacić za parkowanie.

Od 23 stycznia na tych obszarach prowadzone będą normalne kontrole parkingowe. Kontrolerzy będą sprawdzać nie tylko uiszczanie opłaty, ale także czy kierowcy podczas parkowania nie łamią przepisów ruchu drogowego. W przypadku wykrycia naruszenia kierowcy otrzymają komunikaty o zarejestrowanym naruszeniu. Do żółtej strefy od 16 stycznia trafi kilka kolejnych ulic – Manufaktūrą i Kaukysos.

Od 16 stycznia do zielonej strefy płatnego parkowania włączone będą następujące ulice: Pelesos, Žirmūnų, Antakalnio, Lakūnų, S. Žukausko, J. Kubiliaus, Žygio, Minties.

Okres przejściowy na tych ulicach rozpocznie się potrwa od 16 do 27 stycznia, a zwykła kontrola parkingowa rozpocznie się od 28 stycznia. Mieszkańcy będą mogli zakupić długoterminowe karty parkingowe w dniu wejścia w życie wprowadzonej opłaty. Więcej informacji na stronie www.judu.lt.

L24.lt

Fot. Vilnius.lt

Koszyk żywności nadal drożeje – możliwy prześwit dopiero po półroczu

Aleksander Borowik

W grudniu średni koszyk najtańszych produktów spożywczych znów podrożał, tym razem o 2,4 proc. Obroty sieci handlowych spadają, więc bardzo prawdopodobne, że ceny zaczną ulegać korektom. Możliwie po półroczu...

Inflacja na Litwie wykazuje oznaki spowolnienia, ale ceny żywności nadal rosną. Niektórzy handlowcy deklarują, że wybrane produkty już tanieją. Jednak ekonomiści nie są takimi optymistami i przewidują, że w najbliższym czasie nie będzie spadku cen żywności.

PÓŁROCZE NA WYRÓWNANIE

Ekonomista banku SEB Tadas Povilauskas uważa, że spadek cen żywności nie będzie widoczny od razu:

„Od wzrostu lub spadku ceny zboża do zmiany na półkach w przeciwnym kierunku mija pół roku lub więcej. Większe zmiany nastąpią prawdopodobnie dopiero w pierwszej połowie roku”.

Ale ludzie potrzebują towarów teraz, a obserwatorzy cen twierdzą, że wzrost cen trwa nadal i że ubiegły rok zakończył się cenowymi antyreordami.

KOSZYK NADAL DROŻSZY

„Obserwujemy, że konsumpcja spada, ale jak dotąd ceny spadają mniej niż handlowcy zyskują z podwyżek cen – tak komentuje obecną sytuację Arūnas Vizickas, szef portalu porównującego ceny – pricer.lt.

W przysłanym nam komunikacie stwierdza się jednoznacznie, że obniżek cenowych praktycznie nie ma.

W grudniu średni koszyk najtańszych artykułów spożywczych w sklepach, w porównaniu z listopadem 2022 r. był droższy o 1,77 euro (2,4 proc.), a w porównaniu do pierwszego miesiąca zimy roku ubiegłego – cenowo cięższy o 20,24 euro, czyli o 36,4 proc.

CENOWY RANKING

Sieć detaliczna Maxima, mimo że w grudniu podniosła cenę koszyka o 4,72 euro, utrzymała się na pierwszym miejscu w rankingu najtańszych koszyków żywnościowych. Na drugim miejscu stoi Lidl, którego koszyk zdrożał o 1,29 euro. Na trzeci stopień podium wspięła się Norfa – drożej o 2,53 euro. Internetowa Barbora obniżyła cenę swego koszyka o raptem 0,46 euro i wywindowała się na czwarte miejsce. Sieć handlowa Rimi spadła na piąte miejsce, chociaż podniosła cenę o 2,77 euro. Sklepy Iki znajdują się na szóstym miejscu – drożej o 2,62 euro. Internetowy sklep e-Rimi znalazł się na siódmym miejscu (taniej o 0,26 euro), a Last Mile – e-partner Iki, jest na ósmym miejscu – drożej o 0,97 euro.

STANIAŁ RYŻ I HERBATA...

Według portalu pricer.lt różnica między najtańszym (Maxima) a najdroższym (Last Mile) koszykiem wynosi 15,84 euro (24,7 proc.). Spośród monitorowanych 52 produktów spożywczych, 50 zdrożało, a staniały zaledwie dwa.

W grudniu najbardziej zdrożały banany, jajka, najtańszy ser fermentowany, dorsz atlantycki, kiełbasa, cukier, najtańsza śmietana, sok pomidorowy i makaron. Staniały były tylko dwa towary – ryż i najtańsza herbata.

„PRZESTÓJ TECHNICZNY”

Ponieważ obroty handlowe, a zwłaszcza towarów pierwszej potrzeby, spadają, jest bardzo prawdopodobne, że ceny zaczną również ulegać korektom – mówią eksperci rynku, wskazując na możliwy „przestój techniczny” w pierwszym i drugim kwartale tego roku.

Na początku tego roku konsumenci mają zobaczyć pauzę cenową. W pierwszym kwartale br. ma nastąpić tzw. „przestój techniczny” – odnowienie cenowych relacji między producentem a sprzedawcą. Oznacza to, że biznes w zasadzie będzie, transakcje będą, zyski pewnie też będą, może trochę niższe, ale w porównaniu do pierwszego i drugiego kwartału zeszłego roku, ma być spadek cen kosztem kompromisów. ■

Jak dotąd ceny spadają mniej niż handlowcy zyskują z podwyżek cen...
Fot. Marian Paluszkiewicz

To będzie trudny rok: prognozy gospodarcze na rok 2023

Honorata Adamowicz

Pomimo trwającej wojny w Ukrainie, kryzysu energetycznego, dwucyfrowej inflacji i galopujących stóp procentowych, litewska gospodarka powinna uniknąć dłuższego i głębszego zamrożenia gospodarczego w 2023 r. Ekonomści prognozują, że unikniemy także szybkiego wzrostu cen, jaki był w 2022 r. Zdaniem ekonomistów Swedbanku realny wzrost litewskiej gospodarki w tym roku powinien wynieść 0 proc.

STOPA INFLACJI SPADA POWOLI

— Jeśli ceny na Litwie w ogóle się nie zmienią w ciągu najbliższych 12 miesięcy, to średnioroczna inflacja w 2023 r. wyniesie nieco ponad 7 proc. Dzieje się tak dlatego, że ceny są obecnie znacznie wyższe niż rok temu, więc nawet jeśli się nie zmieniają, stopa inflacji spada powoli. Osiągnęliśmy już jednak szczyt inflacji i jest bardzo prawdopodobne, że w tym roku nie będziemy już obserwować podwyżek cen. Zmiana i przebudowa łańcuchów dostaw towarów, a także malejąca już od wiosny konsumpcja, będą szybkim lekarstwem na wzrost cen — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” Greta Ilektytė, ekonomistka Swedbanku.

Dane wskazują, że w ubiegłym roku w niektórych przypadkach nastąpił widoczny i nie do końca uzasadniony wzrost cen spowodowany niepewnością co do cen energii lub możliwym niedoborem surowców po rozpoczęciu wojny. W związku z tym, w miarę zmniejszania się konsumpcji, może wystąpić również spadek cen niektórych towarów, zwłaszcza tych najdroższych.

— Pomimo dużej niepewności litewska gospodarka prawdopodobnie wytrzyma, także powinniśmy uniknąć wysokiej stopy bezrobocia lub bankructw. Oczywiście spowolnienie gospodarcze wpłynie na bezrobocie, ale negatywny efekt nie będzie wielki. Stopa bezrobocia powinna w tym

Wzrost siły nabywczej, przynajmniej w pierwszej połowie roku, jest jeszcze mało prawdopodobny **Fot. Marian Paluszkiewicz**

roku nieznacznie wzrosnąć, osiągając poziom 6,6 proc. — powiedziała Greta Ilektytė.

— Podobnie jak w ubiegłym roku, tak i w tym będziemy musieli zmierzyć się z podobnymi wyzwaniami: inflacją, kryzysem energetycznym i podwyżkami stóp procentowych. Rosnąca siła nabywcza, przynajmniej w pierwszej połowie roku, jest jeszcze mało prawdopodobna. Oczywiście środki fiskalne rządu (rekompensaty za ogrzewanie, ceny energii elektrycznej, podniesienie emerytur) a także zwiększenie minimalnego wynagrodzenia i inne środki, pomogą złagodzić spadek siły nabywczej — mówi ekonomistka.

NIEPEWNOŚĆ GEOPOLITYCZNA

Niepewna sytuacja geopolityczna wywiera wpływ na wszystkie gospodarki świata. Zglobalizowany rynek jest szczególnie wrażliwy na szoki pojawiające się w którymkolwiek punkcie globu. Ostatnie lata są tego najlepszym przykładem — pandemia COVID, wojna oraz wciąż trwający kryzys energetyczny.

— Tymczasem, choć obserwujemy również rekordowe inwestycje w energię odnawialną, całkowite zdy-

stansowanie się od rosyjskich źródeł energii zajmie jeszcze trochę czasu. Tak więc tutaj możemy ponownie zobaczyć nieco niestabilne ceny surowców energetycznych. Co więcej, niepewność geopolityczna nadal pozostanie na wysokim poziomie — zaznaczyła Greta Ilektytė.

TRUDNY OKRES POD WZGLĘDEM SPOŁECZNYM I GOSPODARCZYM

Komisja Europejska ogłosiła najnowsze prognozy gospodarcze dla 27 krajów Unii. „Gospodarka Unii Europejskiej wykazała się dużą odpornością na wstrząsy, jakie wywołała wojna w Ukrainie. Jednak gwałtownie rosnące ceny energii i szalejąca inflacja zbierają swe żniwo i czeka nas bardzo trudny okres zarówno pod względem społecznym, jak i gospodarczym. Ale jeśli jako Europejczycy potrafimy zachować jedność, możemy z powodzeniem pokonać te trudności i wyjść z nich silniejsi” — powiedział Paolo Gentiloni, komisarz UE ds. gospodarczych. Bruksela ostrzega, że sytuacja UE może okazać się gorsza od prognoz wskutek jeszcze większych zaburzeń na rynku gazu i ryzyka niedoborów, zwłaszcza w zimie 2023-24. ■

„Zostali na Wschodzie” – II tom słownika już w styczniu na Wileńszczyźnie

Ilona Lewandowska

— W tym tomie Polacy z Litwy z zajmują o wiele więcej miejsca. Cieszę się, że reprezentowana jest nie tylko Wileńszczyzna, ale wiele uwagi poświęcamy Polakom z Kowna — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” inicjator i redaktor serii.

„Słownik prezentuje sylwetki kaptanów, nauczycieli, naukowców i innych przedstawicieli elit polskich, którzy po 1945 r. pozostali na terenie ZSRS. Podjęli misję przeciwstawiania się sowietyzacji, ocalenia języka, kultury, przechowania wiary. Nie zabiegali o honory, nie liczyli na orderzy czy wyrazy uznania. Niech zatem biogram każdego z nich przyczyni się do zachowania jego ofiary i pracy w pamięci narodu” — czytamy w opisie książki.

KSIĄŻKA WAŻNA DLA „KURIERA WILEŃSKIEGO”

Prezentacja pierwszego tomu słownika, która odbyła się w 2021 r., wzbudziła niemałe zainteresowanie czytelników z Wileńszczyzny. Drugi tom powinien być jeszcze bardziej atrakcyjny, ponieważ tym razem to właśnie Polacy z Litwy stanowią najliczniejszą grupę wśród bohaterów książki. Można w niej będzie znaleźć informacje m.in. o Janinie Strużanowskiej, której portret znalazł się na okładce książki, Gabrielu Janie Mincewiczu czy Stefanii Romerównie.

Wśród autorów słownika znaleźli się, poza redaktorem, m.in.: o. Marek Dettlaff OFM Conv, Józef Szostakowski, Jan Sienkiewicz oraz dziennikarki „Kuriera Wileńskiego” — Justyna Giedroń i Ilona Lewandowska.

Publikacja jest związana z redakcją „Kuriera Wileńskiego” nie tylko przez autorów, ale także przez bohaterów książki. Wśród biogramów zaprezentowanych w książce można znaleźć takie postaci jak długoletni, doskonale znani wileńskim czytelnikom

W grudniu do sprzedaży trafił drugi tom książki „Zostali na Wschodzie. Słownik inteligencji polskiej w ZSRS 1945–1991” pod redakcją Adama Hlebowicza.

W grudniu do sprzedaży trafił drugi tom książki „Zostali na Wschodzie. Słownik inteligencji polskiej w ZSRS 1945–1991” pod redakcją Adama Hlebowicza
Fot. Ilona Lewandowska

kom dziennikarce Halina Jotkiało i Jerzy Surwiło czy współpracownicy dziennika, jeszcze z czasów „Czerwonego Sztandaru”, jak redaktorka „Kolumny literackiej”, poetka Maria Łotocka czy kierowniczka działu kultury i literatury, autorka książek, Jadwiga Kudirko.

UWAGA ZWRÓCONA NA KOWNO

Cechą, która wyróżnia drugi tom słownika, jest niewątpliwie duża liczba biogramów osób pochodzących z Kowieńszczyzny. Kilka z nich przygotował Tomasz Otocki, redaktor „Przeglądu Bałtyckiego”, który opracował również wiele haseł dotyczących Łotwy.

— Od lat interesuję się historią Polaków w Kownie, znam ją chyba lepiej niż współczesność Polaków z Wileńszczyzny. Adam Hlebowicz, kiedy zaprosił mnie do współpracy przy tworzeniu Słownika, początkowo zaproponował opracowanie biogramu Heleny Urniaż. To postać, której w

Kownie nikomu nie trzeba przedstawiać, jednak w Wilnie czy Warszawie byłaby już mniej rozpoznawalna. Pomyślałem wówczas, że na Kowieńszczyźnie, gdzie władze komunistyczne po II wojnie światowej całkowicie zlikwidowały jakąkolwiek polską działalność (było nawet gorzej niż w Rydze, bo tam do 1949 r. istniała jeszcze polska szkoła), jest jeszcze sporo postaci, które warto upamiętnić. Dopisałem więc do listy haseł: Wandę Żotkiewicz, Walerię Walukiewicz, Reginę Kontowt-Gauczową, Ewalda Pacowskiego i Henryka Gajnowskiego, którego biogram ukaże się dopiero w trzecim tomie — wyjaśnia „Kurierowi Wileńskiemu” Otocki.

Jak zauważa autor, znalezienie informacji biograficznych nie było wcale łatwe.

— Okazało się, że nawet podstawowe dane nie jest wcale łatwo uzyskać. W przydatku Walerii Walukiewicz mogłem skorzystać z Archiwum Historii Mówionej Ośrodka KARTA.

16.>>

Znalazłem tam nagrane z nią wywiad, w którym opowiadała o życiu Polaków na Litwie, ale już np. o Wandzie Żotkiewicz niemal żadnych informacji biograficznych nie było, jedynie wspomnienia, że razem z Walerią Walukiewicz chodziła po polskich domach, robiła spisy Polaków, pisała do Moskwy, by otworzyć polską szkołę – opowiada Otoki.

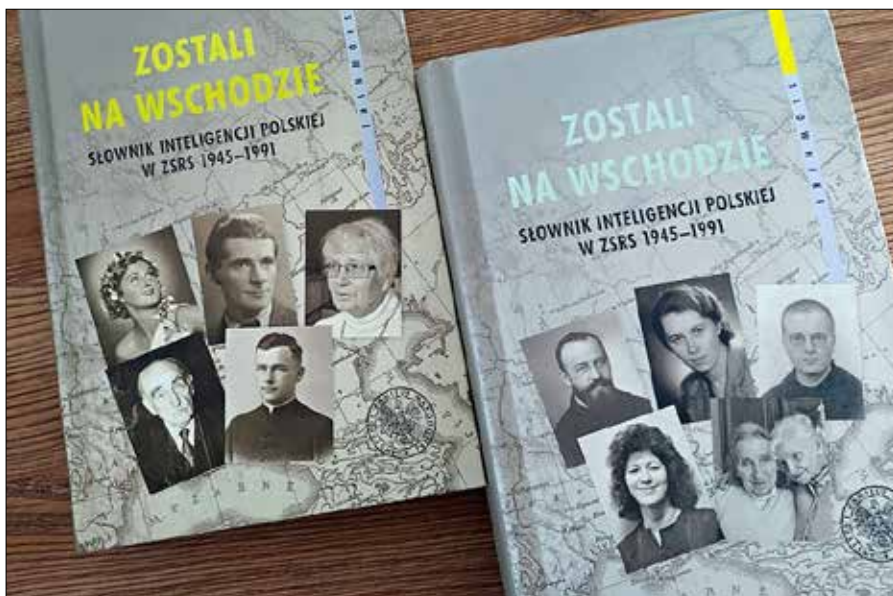
Jak wyjaśnia, stworzenie biogramu byłoby niemożliwe bez pomocy Polaków z Kowna i krewnych Żotkiewicz.

— Środowisko Polaków w Kownie na pewno zasługuje na większą uwagę. O ile mamy publikacje o Polakach na tych terenach w okresie międzywojennym, o tyle ich losy powojenne są bardzo mało znane. Zostali pozostawieni sami sobie, bez możliwości jakiegokolwiek działalności oświatowej, sowieci zlikwidowali Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe „Pochodnia”, byli więc najbardziej pokrzywdzeni. Tymczasem byli, słyhać było na ulicach polski język. Działali przedstawiciele inteligencji jak Helena Urniaż, ale także ludzie z klasy robotniczej. Musieli mieć w sobie wiele odwagi i samozaparcia, bo działalność na rzecz polskości w Kownie była o wiele trudniejsza i bardziej niebezpieczna niż na Wileńszczyźnie — zauważa współautor słownika.

SŁOWNIK NADAL SIĘ ROZRASTA

Drugi tom nie wyczerpuje oczywiście długiej listy zasłużonych dla polskości na Wschodzie osób.

— Planujemy jeszcze dwa tomy. Część haseł do tomu trzeciego jest już gotowa, wszystkie zostaną napisane do końca czerwca. W tych trzech tomach zdecydowaliśmy się na umieszczenie jedynie osób, które już nie żyją. W tomie czwartym będziemy chcieli umieścić biogramy osób żyjących. Historia Polaków na Wschodzie trwa, co ukazuje choćby przykład autora kilku haseł z pierwszego tomu Słownika, Andrzeja Poczobuta z Grodna, który już drugi rok przebywa w więzieniu reżimu Łukaszenki — zauważa Adam Hlebowicz, redaktor Słownika.

Wśród postaci zaprezentowanych w książce znalazł się Jerzy Surwiło, długoletni dziennikarz „Kuriera Wileńskiego” **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Z drugim tomem książki będzie można zapoznać się w Wilnie już 25 stycznia, w klasztorze franciszkańskim, miejscu nieprzypadkowym, bo związanym z życiem i działalnością kolejnego bohatera książki — o Kamila Welymańskiego. IPN planuje również zaprezentowanie jej w Słonecznikach. Na spotkanie warto przybyć także po to, by mieć wpływ na treść kolejnego tomu. Tak, jak podczas prezentacji pierwszego tomu, w czasie spotkania będzie można zaproponować kolejne

postacie, które warto upamiętnić w publikacji.

Prezentacja książki i spotkanie z autorami odbędzie się 25 stycznia o g. 18.00 przy ul. Trockiej 9 w Wilnie. Organizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej oraz Centrum Kultury i Duchowości działające w klasztorze franciszkańskim w Wilnie.

Planowana jest również prezentacja słownika w Solecznikach. ■

TVP
WILNO

Helena Urniaż z uczennicami Gimnazjum Polskiego im. Adama Mickiewicza w Kownie, 1927 r. **Fot. Biblioteka Narodowa**

Wilno na zawsze pozostało miastem Juliusza Kłosa

Justyna Giedrońc

Przeżył w Wilnie zaledwie 13 lat, ale właśnie na te lata przypadł najbardziej twórczy i ciekawy okres jego życia.

Wilnianie rozpoznawali na ulicach jego charakterystyczną sylwetkę. Był niewysokiego wzrostu, krótkowzrostowy. Nie rozstawał się nigdy ze swym psem Żuzu.

FOTOGRAFOWAŁ ZABYTKI I KOBIETY

Z jednakowym zamiłowaniem fotografował zabytki architektury i kobiety. Podobno w jego kolekcji fotografii było wiele zdjęć pań z towarzystwa i ze świata aktorskiego. Był wielkim miłośnikiem architektury i poezji, zwłaszcza uwielbiał Juliusza Słowackiego. Posiadał nieprzeciętny talent literacki, o czym świadczą zapisy w „Przewodniku krajoznawczym po Wilnie” jego autorstwa. Pomimo swoich licznych zasług dla naszego miasta, znany jest przede wszystkim jako autor wciąż wzbudzającego zainteresowanie prze-

5 stycznia minęła 90. rocznica śmierci Juliusza Kłosa, polskiego architekta, historyka sztuki, profesora USB.

W 1992 r. wzniesiono pomnik nagrobny Juliusza Kłosa, okazją dla upamiętnienia miejsca wiecznego spoczynku była 110. rocznica urodzin

Fot. Marian Paluszkiwicz

wodnika. Swoją publikację Kłós traktował jako szkic monografii hi-

storyczno-architektonicznej miasta, które, po przybyciu z Warszawy, pokochał bezgranicznie. Dziś przewodnik czyta się jak powieść, której bohaterem jest miasto. Fragmenty jego dzieła są cytowane bodajże we wszystkich nowszych edycjach wydawnictw o Wilnie, do dzisiaj jest niezastąpionym źródłem wiedzy.

INICJATOR RESTAURACJI ZABYTKÓW W WILNIE

Juliusz Stefan Kłós urodził się w Warszawie w 1881 r. W 1908 r. ukończył politechnikę w Wiedniu, zdobywając dyplom inżyniera architekta. Po powrocie do kraju wykazał się jako niezwykle twórczy architekt a równocześnie członek Wydziału Konserwatorskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

Brał czynny udział w utworzeniu Wydziału Architektury na Politechnice Warszawskiej.

19.>>

■ Po przybyciu do Wilna Kłós zamieszkał na Zarzeczcu Fot. Marian Paluszkiwicz

18.>>

— Od 1920 r. był profesorem architektury Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Staraniem Ferdynanda Ruszczyca, organizującego Wydział Sztuk Pięknych USB, został powołany jako profesor nadzwyczajny katedry architektury tego wydziału. Pracował nad rekonstrukcją dziedzińca uniwersyteckiego Skargi (Wielkiego), przeprowadził remont zabudowań pobernardyńskich, przystosowując je do potrzeb Wydziału Sztuk Pięknych. Brał udział w renowacji wileńskich kościołów: św. Kazimierza, św. Ignacego i Wizytek, kierował restauracją kościoła pod wezwaniem Pana Jezusa na Antokolu, przemienionego w 1864 r. na cerkiew św. Michała. Ustalił miejsce Celi Konrada w dawnym Klasztorze Bazylianów, miejsce, gdzie zaczął urządzić słynne Środy Literackie. Po wielkiej powodzi 1931 r. ze Stanisławem Lorentzem odkrył kryptę grobów królewskich w podziemiach katedralnych — opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” historyk Paweł Giedroyc.

Kłós zaprojektował też mauzoleum królewskie pod kaplicą św. Kazimierza. Na dorobek architekta składają się także: inwentaryzacja i konserwacja zabytków Wilna i Wileńszczyzny, działalność w Towarzystwie Miłośników Wilna, liczne publikacje, m.in. album

„Polskie Wilno” wydany w 1922 r. w kilku wersjach językowych. Edycja opatrzona została 40 zdjęciami autorstwa Jana Bułhaka. W 1926 r. według projektu Kłosa przebudowany zostaje cmentarz żołnierzy polskich na Rossie, poległych w latach 1919-1920 (potem nastąpiła kolejna przebudowa w związku z pochówkiem serca Marszałka i prochów jego matki). Tuż przed śmiercią kończy pracę nad obszerną monografią Wilna.

ZAMIESZKAŁ NA ZARZECZU

Po przybyciu do Wilna Kłós zamieszkał na Zarzeczcu, w kamienicy pod nr. 24. Mieszkanie przejął po swoim przyjacielu Ferdynandzie Ruszczycu. Pewnego sierpniowego wieczoru profesor wracał do domu po całonocnej pracy na Wydziale Sztuk Pięknych przy ul. św. Anny 4 (obecnie Maironio). Towarzyszył mu jak zawsze pies Żuzu. Po wejściu na półpiętro dostał ataku serca. Zmarł 5 sierpnia 1933 r. Pochowany został na Rossie.

NOWY NAGROBEK

Miejsce wiecznego spoczynku wybitnego architekta i historyka sztuki zostało upamiętnione zaledwie skromnym żelaznym krzyżem i

Juliusz Kłós (1881-1933)

Fot. wikipedia

Wilnianie rozpoznawali na ulicach jego charakterystyczną sylwetkę. Był niewysokiego wzrostu, krótkowzroczny. Nie rozstawał się nigdy ze swym psem Żuzu.

obrzeżem betonowym. Przed 31 laty odsłonięty został nowy nagrobek z granitu z wnęką osłaniającą stary metalowy krzyż. Nagrobek powstał ze składek społecznych staraniem Społecznego Komitetu Opieki nad Starą Rossą w Wilnie.

— Jako pierwszy w 1992 r. wzniesiono pomnik nagrobny Juliusza Kłosa. Okazją dla upamiętnienia miejsca wiecznego spoczynku była 110. rocznica urodzin tego tak bardzo oddanego dla Wilna człowieka. Zaapelowaliśmy do rodaków, aby godnie upamiętnić pamięć o nim. Nasz apel trafił do serc wilnian i nie tylko — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Alicja Klimaszewska, prezes honorowa Społecznego Komitetu Opieki nad Starą Rossą.

Poświęcenia pomnika dokonał ówczesny proboszcz kościoła św. Ducha Jan Kasiukiewicz. Pomnik nieodpłatnie zaprojektował wykładowca Litewskiej Akademii Sztuk Pięknych prof. Eduardas Budreika, wielki wielbiciel talentu polskiego architekta. ■

Kłós przeprowadził remont zabudowań pobernardyńskich, przystosowując je do potrzeb Wydziału Sztuk Pięknych USB Fot. vda.lt

Co zrobić, żeby konflikt nie niszczył?

Ważnie jest nauczyć się dialogu, który zaczyna się od słuchania tego, co ktoś chce mi powiedzieć. Kiedy mnie oskarża i krytykuje, a ja pamiętam, że — bez względu na to, jakich słów używa — mówi o swojej frustracji, to po prostu go słucham i nie oceniam. A on czuje się wtedy widziany, ważny. Dynamika i struktura dialogu w konflikcie jest w istocie bardzo prosta: gdy wiem, że druga strona mówi o swoim bólu, i ja słucham jej z uwagą, to ten ból przestaje uwierać, ranić.

Rozwiązaniem konfliktu jest kompromis?

Nie, kompromis to zamrożenie konfliktu. Rozwiązaniem jest kontakt: ja słyszę ciebie, ty mnie i mamy taką relację, że możemy być ze sobą, trochę mniej się raniąc. W bliskich relacjach nie da się uniknąć wzajemnych zranień. Chodzi o to, żeby się o nie zatroszczyć. Bez konfrontacji, ze współczuciem i w dialogu. Załóżmy, że potrzebujesz wolności, którą daje ci auto. A macie tylko jedno. Zawieracie kompromis: ty jeździsz tego dnia, on innego. A co, jeśli pilnie potrzebujesz samochodu w „jego” dniu? On mówi: „Inaczej się umawialiśmy”. Ty: „Jesteś bezduszny!”. Zaczynacie kolejny konflikt o szanowanie umów lub o to, czy twoje pilne sprawy są wystarczająco pilne dla niego. Założeniem dialogu jest wzajemna troska o siebie, żeby potrzeby obu stron były zaspokojone lepiej, w większej równowadze.

Str. przygotowała
Honorata Adamowicz
Fot. freepik.com

Jak stawiać granice i chronić swoją przestrzeń?

Chciałabys kiedyś powiedzieć komuś prawdę o sobie? O tym, jaka jesteś, czego potrzebujesz, co jest dla ciebie ważne? Być sobą, a nie stale układać się tak, żeby innym było miło i przyjemnie? Wyrażać i chronić siebie bez poczucia winy? Odmawiać bez wyrzutów sumienia? Mówić, że coś ci się nie podoba, nie tłumacząc się przy tym?

Jeśli czytając te pytania, myślisz: „Oj, tak...”, „Bardzo bym chciała, ale nie umiem”, „Przecież to nierealne” — to najprawdopodobniej masz kłopot ze stawianiem granic.

Zacznij widzieć i czuć. Podczas rozmów z ludźmi spróbuj zadawać sobie pytania: Jak się czuję w tej rozmowie? Jak mi tu jest? Co się ze mną dzieje, kiedy sobie rozmawiamy? Czy na pewno wszystko jest OK? Czy mam w sobie zgodę na to, w jakim kierunku biegnie nasza rozmowa?

Jeśli masz w sobie gotowość (byłoby wspaniale!), możesz śmiało wyrazić swoje uczucia, mówiąc rozmówcy na przykład: „Wiesz, to, co mówisz, jest dla mnie raniące. Trudno mi się tego słucha. Zrobiło mi się przykro i nieprzyjemnie, kiedy tak mnie nazwałeś”.

Wyrażaj wdzięczność i radość, że inni stawiają granice. Brzmi dziwnie? Ale warto spróbować, szczególnie jeśli stawianie granic kompletnie ci nie wychodzi. Postaraj się zacząć od doceniania tej umiejętności u in-

nych. Możesz mówić na przykład: „Dziękuję ci za szczerość, ta odmowa jest dla mnie trochę przykra, ale cieszę się, że mówisz otwarcie, jak jest”.

Doceniając granice innych, stopniowo sama zaczniesz rozumieć, że odmowa to nie koniec świata.

Odmawiaj bez wylewności. To już trudniejsze zadanie, bo kiedy osoba nieasertywna odmawia, zwykle robi to z towarzyszeniem wylewnych przeprosin i kajania się. Bardzo otrzeźwiający jest mówienie ludziom prostego: „Dziękuję, ale nie”, „Niestety nie spełnię twojej prośby”, „Chciałabym, ale muszę odmówić”.

Odmawiając, warto zatroszczyć się o uczucia drugiej osoby, ale bez nadmiernego wchodzenia w dyskusję.

Zrewiduj znajomości. Być może jest taka osoba — albo masz ich wokół siebie więcej — która bez pardonowo przekracza twoje granice. I nie działają na nią żadne asertywne komunikaty. Albo działają tak, że obrzuca cię pretensjami, niezadowolona, że zaczęłaś dbać o swoje miejsce i nie chcesz już być niczym podnóżkiem, poddaną ani przytakiwaczką. Jeśli rzeczywiście ktoś taki jest w twoim otoczeniu, zastanów się, czy potrzebujesz tej znajomości. Czy jest ona dla ciebie zdrowa? Czy ma ona dla ciebie jeszcze wartość? Czasami przychodzi taki moment, że znajomość musi dobiec końca, bo zaczyna być źródłem udreki. ■

Czasami przychodzi taki moment, że znajomość musi dobiec końca, bo zaczyna być źródłem udreki Fot. Pixabay.com

Mediacja – pokojowa forma rozwiązywania sporów

Konflikty towarzyszą życiu każdego człowieka. W różnym nasileniu doświadczamy ich w życiu rodzinnym, w pracy, w biznesie. Doświadczają ich również dzieci w środowisku szkolnym.

Brenda Mazur

Przyglądając się przeobrażeniom, jakie w ostatnich latach dokonały się w modelu szkoły, obserwujemy i te, które dotyczą wzrostu znaczenia pozycji dziecka w tym środowisku, ale też i w rodzinie i ogólnie w społeczeństwie. Dzieci manifestują swoją potrzebę swobody i niezależności. Autorytarne metody wychowania, powszechnie stosowane jeszcze w XX w., ustępują miejsca tym demokratycznym. To otwiera młodych ludzi na wyrażanie swojego zdania w sposób odważny i stanowczy, co czynią też w szkole. Należy pamiętać, że oprócz wymiaru edukacyjnego szkoła jest miejscem spotkań i nawiązywania relacji. Młodzież znaczną część dnia spędza w środowisku szkolnym, młodzi ludzie

przebywają ze sobą wiele godzin, mogą mieć wobec siebie różne uczucia: lubienia i nielubienia, drobnych złościwości i zazdrości. Wymieniają między sobą zdania i poglądy nie zawsze przecież zgodne i jednoznaczne. To są ludzkie i normalne uczucia, jednak w niektórych sytuacjach doprowadzać mogą do konfliktów.

Jednym ze sposobów ich rozwiązywania są mediacje szkolno-rówieśnicze, które są prowadzone w szkołach. I są one coraz popularniejsze. Mediacja to sposób na to, aby bez ingerencji dorosłych – rodziców, nauczycieli czy dyrekcji, uczniowie samodzielnie i skutecznie rozwiązywali konflikty i spory. Tam, gdzie zostały wprowadzone mediacje rówieśnicze,

wiele problemów znika. Problemy częste w dzisiejszych czasach: agresja, prześladowania, odrzucenia przez grupę czy internetowego hejtu, rozwiązywane są w załączku, mówią Rzecznicy Praw Dziecka, zachęcając szkoły do wprowadzania mediacji.

Mediacja szkolna i rówieśnicza pojawiła się i w naszych strukturach szkolnych. Szkolenia z Mediacji Szkolnej i Rówieśniczej odbyły się między innymi w im. Gimnazjum Szymona Konarskiego w Wilnie.

Jak to się zaczęło i jak to funkcjonuje, pytam Panią Iwonę Jaglińską, polonistkę i wychowawczynię 8 klasy Gimnazjum im. Konarskiego.

22.>>

■ Po mediacjach wiele problemów znika – i takiej mediacji spróbowało Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie

21.>>

Iwona Jaglińska: Na początku zaznaczę, że jako szkoła zawsze jesteśmy otwarci na wszelkie nowe, wartościowe inicjatywy, na wszelkie pomysły, wychodzące nie tylko ze strony administracji odnośnie potrzeb szkoły, ale też i na inicjatywy rodziców. I często przysłuchujemy się temu, co rodzice proponują. Z propozycją szkoleń mediacyjnych wystąpiła pani Jolanta Tupko Mazur, mama jednej z naszych uczennic, która jest prawnikiem i mediatorką. W 2017 r. zorganizowaliśmy pierwsze szkolenia, które ona poprowadziła wspólnie z Katarzyną Stryjek z Centrum Porozumień Prawnych z Gdańska – założycielką Zespołu ds. Wprowadzania Mediacji w Polsce. Brali w nich udział uczniowie i nauczyciele, których zainteresował ten temat. Odbyliśmy wówczas kilkudniowe szkolenia po lekcjach i w weekendy. Pracowaliśmy nad projektem jeszcze w 2018 r., później mieliśmy przerwę z powodu pandemii, ale znów wracamy i kontynuujemy pracę, bo wierzymy, że jest to bardzo ważne.

Jak zorganizować mediacje? Co trzeba wiedzieć?

Zanim zdecydowaliśmy się na wprowadzenie mediacji, musieliśmy zorganizować spotkania informacyjne dla nauczycieli, jak również dla uczniów i ich rodziców. Potrzebna była oficjalna zgoda na wprowadzenie mediacji rówieśniczej jako istotnej metody rozwiązywania konfliktów wśród uczniów. Idea musiała uzyskać poparcie szkolnej społeczności.

Co to jest mediacja rówieśnicza?

Mediacja rówieśnicza to rozwiązywanie problemów przez uczniów we własnym gronie. Ale nie „na dziko”, tylko według konkretnych zasad, jakie obowiązują przy mediacji rówieśniczej. To dobrowolne i poufne poszukiwanie rozwiązania konfliktu między uczniami, w obecności dwóch bezstronnych i neutralnych mediatorów – uczniów, przygotowanych do prowadzenia mediacji rówieśniczej. Mediatorem zostaje uczeń cieszący się zaufaniem i autory-

tetem wśród uczniów. Można powiedzieć, że mediacja jest dobra w takim stopniu, jak dobry jest mediator. To właśnie on odgrywa kluczową rolę w rozwiązaniu sporu. Musi zadbać, aby strony nawiązały dialog a unikały konfrontacji, rozpamiętywania wzajemnych żali i poszukiwały porozumienia.

Mediator nie rozstrzyga, kto ma rację, nie wydaje opinii. Jego zadanie polega na zarządzaniu procesem mediacji tak, aby strony same znalazły sposób na rozwiązanie konfliktu. Celem mediacji jest jego rozwiązanie (nie rozstrzygnięcie) poprzez poznanie i zrozumienie racji i punktu widzenia drugiej strony. Mediatorowi zależy na utrzymaniu lub naprawieniu albo zbudowaniu dobrej komunikacji i satysfakcjonujących relacji między stronami, dążeniu do pojednania stron. Niemniej ważne jest budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje oczekiwania, decyzje, czyny i potrzeby u stron mediacji, danie stronom możliwości współdecydowania we własnej sprawie.

Na naszych szkoleniach uczniowie dużo pracowali w grupach, mówili o uczuciach, konfliktach. Było kilka symulacji konfliktów,

każdy wystąpił i w roli stron konfliktujących, i w roli mediatora.

Co może zdziałać mediator, jaki powinien być?

My, nauczyciele, jako osoby postronne, zaangażowane jedynie pośrednio w społeczność uczniowską, często widzimy jedynie konsekwencje konfliktu, a nie jego przyczyny i na konsekwencjach skupiamy swoją uwagę. Niejednokrotnie, nawet mimo chęci, nie mamy przestrzeni, czasu na wgłębianie się w ewentualny problem. W tym miejscu na scenę wchodzi mediator rówieśniczy, wybrany spośród uczniów, który może być naszym partnerem, pomocnikiem w rozwiązywaniu konfliktów. Mediator rówieśniczy jest bliżej doświadczeń i świata skonfliktowanych stron, porozumiewa się tym samym językiem, rozumie konteksty społeczne. Mediatorem nazywamy osobę, która jest w stanie wejść w sytuację konfliktową z perspektywy bezstronnej i neutralnej osoby. Nie jest sędzią, a zatem nie wydaje wyroków, a jedynie sprzyja stworzeniu przestrzeni na rozmowę, wymianę myśli i odczuć, która uwzględni po równo zdanie obu stron.

23.>>

W symulacjach konfliktów, każdy wystąpił w roli strony konfliktującej, jak i w roli mediatora

22.>>

Często pod wpływem poczucia niesprawiedliwości w danej sytuacji, nagromadzonych emocji, przestajemy słyszeć argumenty drugiej strony konfliktu. Zadaniem mediatora jest wznowienie dialogu, który został zerwany. Sam proces mediacji ma na celu wytworzenie porozumienia, aktywnej współpracy stron nad rozwiązaniem, a nie ustalenie „kto ma rację”.

Za każdym konfliktem kryją się zatem określone potrzeby obu jego stron.

Często w trakcie trwania sporu nie są one komunikowane wprost — zadaniem mediatora jest stworzenie warunków do wyrażenia tych potrzeb. Im więcej wiemy o tym, co wywołuje działania osób zaangażowanych w spór, tym łatwiejsze będzie wspólne znalezienie sposobu na wzajemne pogodzenie. Wbrew pozorom często okazuje się, że tylko na pierwszy rzut oka jest to niemożliwe.

Czy osoby skonfliktowane mogą wyjść z takiej mediacji usatysfakcjonowane, pogodzone?

Konstrukttywne rozwiązanie sporu nie zawsze musi oznaczać to, czego oczekują od niego dorośli — skłócenie uczniowie nie muszą stać się w jego wyniku dobrymi przyjaciółmi, a nawet wspierającymi się wzajemnie kolegami. Efektem takiej mediacji może być stwierdzenie, że taka więź nigdy nie zaistnieje, ale ze względu na to, że istnieją we wspólnej przestrzeni szkolnej, muszą nauczyć się wspólnie ze sobą egzystować i się szanować. Jako dorośli też nie wszystkich ludzi darzymy sympatią, prawda? Dzięki mediacji uczniowie nie będą jednak sięgać po destrukcyjne, agresywne zachowania ani działać na szkodę drugiej strony.

Tu muszę zaznaczyć, że nie wszystkie osoby wytypowane wykazały chęć bycia mediatorem. Dlaczego? Bo nie czuli się na siłach wziąć na siebie problemy swoich kolegów czy koleżanek. To wymaga odporności i wyzbycia się emocji, zapomnienia o sympatiach mniejszych czy większych.

I najważniejsze — mediator musi być osobą, która umie zatrzymać dla siebie powierzone mu sprawy. Mediacja jest poufna, to, co się dzieje pomiędzy osobami skonfliktowanymi a dwoma mediatorami (bo musi być dwóch — takie są zasady), pozostaje między nimi.

Czy myśli Pani, że ten projekt jest ważny dla społeczności szkolnej?

Zdecydowanie tak. Wiemy, że mediacje prowadzone były również w Gimnazjum Jana Pawła II. I polecamy wprowadzić je do innych szkół. Metoda ta może przynieść korzyści nie tylko tym, którzy podejmują próbę naprawienia relacji z pomocą mediatora. Pomaga ona również uczniom, którzy zauważając pojawiające się u mediatorów zmiany w sposobie komunikowania się z innymi, zaczynają te „dobre nawyki” od nich przejmować, ucząc się umiejętno-

ści aktywnego słuchania, zadawania pytań i empatii.

Mediacje rówieśnicze niosą ze sobą wiele korzyści. Dzięki mediacjom kształtuje się system wartości oraz prawidłowe postawy moralne. Dzięki mediacjom przeprowadzanym w środowisku szkolnym uczniowie potrafią radzić sobie z trudnymi i konfliktowymi sytuacjami, zapobiegać im a także rozwiązywać problemy.

Mediacje to słowo budzące pozytywne konotacje. Szukajmy w szkole, w swych rodzinach, w pracy, bezpiecznej przestrzeni dla dialogu, wzajemnego usłyszenia się i zrozumienia.

Niech w tym Nowym Roku 2023 łączą nas dobre relacje i zgoda. ■

Fot. archiwum szkolne

Często pod wpływem poczucia niesprawiedliwości w danej sytuacji, nagromadzonych emocji, przestajemy słyszeć argumenty drugiej strony konfliktu. Zadaniem mediatora jest wznowienie dialogu, który został zerwany. Sam proces mediacji ma na celu wytworzenie porozumienia, aktywnej współpracy stron nad rozwiązaniem, a nie ustalenie „kto ma rację”.

Rolą mediacji nie jest „zaprzyjaźnienie”, ale bardziej znalezienie przestrzeni dla szacunku w obie strony

Najlepsze, co może być zimą - oczywiście, kiedy jest śnieg! - to zjeżdżanie sankami z górki. Sanki były, są i zawsze będą w modzie, czyli - na topie. Obecnie, nie wiadzieć dlaczego, zima się wycofała, ale już wraca! I czeka nas wszystkich saneczkowe szaleństwo! Na sanki nie ma limitów wiekowych, zaczyna się od wożenia na sankach, kiedy ma się około pół roku i samodzielnie siedzi się i... tak już można do końca, aż będzie na to chęć, zdrowie i oczywiście - śnieg!

Prawie wszystko o sankach

Sanki na olimpiadzie

Bobsleje - wynalezione przez Amerykanów na wzór starych sań indiańskich, dwu- lub czteroosobowe sanki z kierownicą. Poruszają się po specjalnym betonowym torze pokrytym sztucznym lodem. Maksymalna szybkość to 150 kilometrów na godzinę!

Skeleton - wymyślone przez Anglików niskie sanie wyścigowe ze stali lub włókna szklanego. Zawodnik, leżąc na nich na brzuchu, nadaje kierunek jazdy ruchami ciała.

Saneczkarstwo sportowe - wprowadzone ponad 100 lat temu przez Norwegów. Wykorzystuje także naturalne trasy - oblodzone górskie ścieżki. Inaczej niż w skeletonie, zawodnicy zjeżdżają z prędkością 145 kilometrów na godzinę, leżąc na plecach.

Kumoterki!

Pod tą swojsko brzmiącą nazwą kryją się małe dwuosobowe sanki, którymi ścigają się gazdowie w każdej podhalańskiej wsi. Zaprzęgiem powozi gazda - kumoter (stąd nazwa!), a na dnie sań zasiada kumoszka. Górale zwyciężający w wyścigach kumoterek cieszą się powszechnym szacunkiem. Gorzej mają gaździnki, które często przy wywrotkach ładują głową w zaspie ...

Piramidy???

Uczni przypuszczają, że wiele budowli starożytnego świata, jak egipskie piramidy i świątynie, nie powstałyby bez udziału ... sań. Na nich to transportowano kilkunastotonowe bloki kamienne. Aby sanie płynnie się poruszały, układano pod nimi drewniane tory, lano pod płozy wodę, a nawet mleko.

Sanki a fotel na biegunach?

Podobno dzisiejsze lekkie saneczki o cienkich, powyginanych płozach zawdzięczają swoje rodziny pewnemu stolarzowi z Nadrenii, który wynalazł tzw. gięte meble z bukowego drewna. Któregoś razu - robiąc fotel bujany - połączył końce przednich biegunów deseczką i jego oczom ukazały się ...sanki.

Pędzi, pędzi kuligi ...

Sanie na kuligi musiały być paradne! Jedne przypominały wyglądem muszle lub łodzie, inne były podobne do ogromnych ptaków - łabędzi albo orłów, które drewnianymi skrzydłami osłaniały od wiatru i mrozu siedzących w środku pasażerów. Takimi saniami jeździli bogaci mieszkańcy pałaców i dworów. Od domu do domu, po polach, łąkach i lasach mknęły szlacheckie kuligi z pochodniami i kapelą.

Zimowe ZAGADKI

*Choć nie mają kół,
same pędzą w dół,
Lecz pod każdą górę,
ciągniesz je za sznurek.*

*Wszystkie pojazdy na świecie
muszą mieć koła, jak wiecie.*

*A te, nie mają ich wcale!
I zimą jeździ się na nich wspaniale.*

*Gdy jest mróz na dworze,
chętnie je założę.
Na nich pędzić będę mógł,
jakbym skrzydła miał u nóg.*

*Para desek wąskich.
Zakrzywiają noski.
Latem o nich zapominasz,
a przypinasz gdy jest zima.*

Sprzęt i ubranie na sanki

Aby bawić się w ten dość mało skomplikowany sport, musicie sprawić sobie ciepłe i grube ubranie i, oczywiście, coś do śmigania po górkach. Sanki są droższym wydatkiem, więc możecie zacząć od grubszego worka wypchanego gazetami, może to być tzw. „jabłuszko”, a nawet kawałek grubszej tektury.

Bawcie się dobrze! Uważajcie jednak na siebie, bo o siniaka pod okiem, na kolanach i łokciach baaardzo łatwo. No i ubrania! Pamiętam, jak wróciłam z góry w podartych spodniach i mama bardzo się na mnie gniewała. Nie warto sprawiać nikomu przykrości. A więc, jeżeli wybieracie się na naprawdę szaleńczą zabawę ze śniegiem i sankami nie zakładajcie nowych ubrań, szkoda, żeby się zniszczyły. Przecież wygląd w takich momentach nie jest najważniejszy.

Znajdźcie 5 różnic między bałwankami

Przypominajka

21 stycznia Dzień Babci

22 stycznia Dzień Dziadka

Zjadł 124 kebaby w 31 dni

36-letni Des Breakey w ramach wyzwania „Kebabaton” chciał wesprzeć organizację charytatywną. Po zakończeniu akcji powiedział, że czuje się zmęczony zarówno psychicznie, jak i fizycznie. 36-letni Des Breakey w ciągu miesiąca spożył ogółem ok. 250 tys. kalorii. Swoje wyzwanie rozpoczął 1 grudnia 2022 r. Codziennie jadł 4 kebaby. Każdy kupował w innej restauracji lub sklepie.

„Nie jadłem żadnych owoców, warzyw i żadnych składników odżywczych. Nie mogłem jeść nic innego. Przez pierwsze dwa tygodnie był spokój. Ale przez ostatnie dwa tygodnie zrobiło się trochę bałaganu, nie tylko fizycznie, ale także psychicznie” – podkreślił.

Fot. Pixabay.com

Przemaalował psa na tygrysa, by skuteczniej bronił... pola

Ludzie, by bronić swojego majątku, są w stanie zrobić wiele. Pewien rolnik z Indii postanowił w akcie desperacji przemaalować swojego psa... na tygrysa. Chciał uchronić swoje pole od ataków gnębiących jego uprawy małp. Widok drapieżnika miał je skutecznie odstraszyć.

Małpy w jednej z indyjskich prowincji sięją postrach wśród tamtejszych rolników. Pustoszą ich pola jeszcze przed zbiorem plonów. Nie tylko „kradną” owoce ich pracy, ale również niszczą rośliny. Jeden z mieszkańców Naluru postanowił w dość ciekawy sposób poradzić sobie z tym problemem. Srikant Gowda, rolnik z regionu Shivamogga w Karnatace, pomalował swojego psa w taki sposób, by ten przypominał tygrysa. Do jego naturalnej maści dodał kilka czarnych pasów i odrobinę białych akcentów, które miały w połączeniu imitować sierść drapieżnika. Do tego zabiegu użył farby do włosów.

Najlepsze przyjaciółki na całe życie!

89-letnie Kathleen Saville i Olive Woodward przyjaźnią się od 78 lat! Poznały się jako 11-latki. Kobiety niedawno przeprowadziły się do domu seniorów w Anglii. Wcześniej seniorki również miały ze sobą świetny kontakt. Przez 78 lat mieszkały w domach, które były oddalone od siebie o 10 minut. Zaraz po tym jak Saville przeprowadziła się do domu opieki w Mansfield, Woodward od razu poszła w jej ślady i uznała, że z nią zamieszka. Nie chciała, by ich relacja uległa jakiegokolwiek zmianie. Ze względu na ich wiek, nie mogą pozwolić sobie na dalekie odległości. Olive postanowiła, że zamieszka w tym samym domu opieki.

Fot. Pixabay.com

Fotomigawka

■ Symboliczny zegar na placu Katedralnym odliczający dni do 700-lecia miasta Fot. Marian Paluszkiwicz

Krzyżówka

Na dnie stawu Dział fizyki	Tanko- wane do baku	„Wujaszek ...”, dramat Czechowa Cechuje anioła	Gigant na stoku	Wdzięk, piękno	Wróg punka	Ptak lasy na błyskotki	14	2	16	Wyspa koralowa	12	Pieśń żałobna							
Rozkład więzi Mapa stolicy Norwegii Ali ibn Abi ...	15	Długość lub wy- sokość	Chorobli- wy potok łez	Lubi się wyglu- piać	9	10	AC ..., b. klub Piątka	8	Państwo z Niamej	Hanna Gronkie- wicz-...	17	17							
Komplet Benny Hill Misa na owoce	Nędzny płaszcz, kurtka	Symbol judaizmu	Czerwo- na od arbitra	Krótka chwila, moment	13	10	Pod wodzą guru ... z Rot- terdamu, filozof	8	Mieszka- niec Kartuz	Staroż. naczynie gliniane	13	19							
Brak mu poczucia humoru	13	13	13	6	13	13	13	6	13	13	13	13							
Impre- gnuje drewno Sukulent na tequilę	Olbrzym wśród kamieni	Sklepo- wa łada Uprawia skating	18	6	13	13	13	6	13	13	13	13							
Pieniąd- ze, szmal	Pan z 2 stycznia	Pod szyją zamiast krawata	Chińczyk, Hindus lub Mongol	Florian dla stra- żaków	Skwarki na kaszy, omasta	Kolumny z lukiem	19	13	13	13	13	13							
Płynne paliwo	4	4	4	6	13	13	13	6	13	13	13	13							
Czarny proszek z komina	Skóra sztuczna	20	20	6	13	13	13	6	13	13	13	13							
Blisko- znaczný lub obcy	Sypie kocpyki	7	7	6	13	13	13	6	13	13	13	13							
3	3	3	3	6	13	13	13	6	13	13	13	13							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 5-6 STYCZNIA

Poziomo: OREGON - OBRAZ - ADAPTER - WYWAR - TIGER - DEPILATOR - DATEK - SALA TRONOWA - DAMIAN - TREMO - SAMBA - KUREK - LENA - KWAS - SIDŁO - KŁOS - LEBIODA - TRWOGA - LEWAR - MANGAN - SZAFKA - TARTINKA - ALKA - DESU - RENTA - FEUDAŁ - KNOT - MADA - RABAT - ATAMAN

Pionowo: TRAWERS - ASESOR - ATLETA - EDYP - ARMANI - WINA - GAWIAL - IMADŁO - GRATKA - OPAL - ARAB - ATLANT - ANTRAKT - NAKOLANNIK - NAFTA - ORTODONTKA - BLASK - IRAN - RUSKIE - ZADUMA - KRĄG - TONER - ŁOWCA - EDAM - ELEW - METODA - FASADA - AZOR - KAPOK - SARNA - UŁAN

Hasło: Za pracą idzie sława

Uśmiechnij się!

Na rynku chłopiec stoi długo przed sto-
sem pomarańczy. Właściciel towarów
nie mógł się oprzeć:

— Widzę, że próbujesz ukraść
pomarańczę!
— Wręcz przeciwnie, staram się nie ukraść

Więzien idzie do biblioteki więziennej,
by pożyczyć pewną książkę.
Bibliotekarz mówi:

— Nie mamy tej książki, ale mamy
jej autora.

Kobieta przy wiosennych porządkach
znalazła stary kwit na odbiór butów
u szewca sprzed 6 lat. Postanawia
jednak zadzwonić:

— Czy są jeszcze u pana pantofle z
numerem 156?
— Tak, są — odpowiada po chwili
szewc — i będą gotowe za tydzień.

Mężczyzna cierpiał na bezsenność. Po-
szedł więc do lekarza, jak mu doradził
kolega. Spotykają się po paru dniach:

— Hej, i co ci zalecił lekarz?
— Wypić sobie pięćdziesiątkę
przed snem.

— I co, pomaga?
— Pewnie, wczoraj kładłem się
osiem razy.

Żona do męża:

— Chcę rozwodu! Co chwilę wytykasz
mi to, że jestem gruba!

— Kochanie nie wyglupiaj się, nie rób-
my tego choćby ze względu na dziecko.
— Co? Jakie dziecko?

— To nie jesteś w ciąży?

Kiedy smutne zakończenie choroby
milionera nie budziło już wątpliwości,
lekarz dyskretnie mówi jego żonie:

— Musi pani być przygotowana
na wszystko.

— Nie robię sobie nadziei. W najlep-
szym przypadku liczę na połowę.

Mąż, po przestudiowaniu wyciągu z
karty mówi do żony:

— Pora przystopować te bezsensow-
ne wydatki!

— Ależ kochanie, ja wcale nie wydaję
więcej niż ty zarabiasz — tylko trosz-
kę szybciej...

Szarlotka z tartymi jabłkami

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Szarlotka prosta i szybka, na kruchym spodzie, która zawsze się uda. Jest to przepis zarówno dla początkujących, jak i dla tych, którym pieczenie nie jest obce.

Nie trzeba wcześniej smażyć jabłek, ale — oczywiście jeśli mamy zrobiony w słoikach mus, to możemy go użyć.

Składniki:

- 1/2 kg mąki pszennej • 1/2 margaryny • 3 łyżki gęstej kwaśnej śmietany • 3 łyżki cukru • 1 jajko • 1 białko • 1 łyżeczka proszku do pieczenia • trochę oleju • 6-7 dużych jabłek • Cynamon • cukier puder do posypania

Wykonanie:

Mąkę przesiać z proszkiem do pieczenia, a margarynę pokroić na małe kawałki (najlepiej, aby była w temperaturze pokojowej) i posiekać nożem z mąką. Gdy mąka połączy się z margaryną, dodać jajko, cukier, śmietanę i zagnieść ciasto, dodając jeszcze trochę oleju, aby ciasto połączyło się w kulę. Ilość oleju zależy od wielkości jajka, gęstości śmietany, toteż trudno dokładnie określić. Ciasto zawinąć w folię i schować do lodówki na pół godziny, aby odpoczęło.

Przygotować jabłka: obrać je i zetrzeć na tarce o dużych otworach,

■ Szarlotka z tartymi jabłkami Fot. autorka

a następnie przełożyć na sitko, aby odcedzić sok. Schłodzone ciasto wyjąć z lodówki, przygotować formę 20x30 cm. i wyłożyć ją papierem do pieczenia.

Większą część ciasta tak 2/3 pokroić w plastry i wyłożyć na dno formy, ręką wylepić dokładnie powierzchnię. Jabłka dokładnie odcisnąć z soku, dodać cynamon (jeśli są kwaśne, można dosłodzić). Ciasto

kruche posmarować białkiem — wtedy ciasto nie zwilgotnieje od jabłek. Wyłożyć jabłka lekko je dociskając, wyrównać. Pozostałe ciasto rwać na małe cienkie kawałki, takie jak zacierki i przykryć jabłka. Szarlotkę wstawić do nagrzanego do 180 stopni piekarnika, funkcja grzania górą-dół. Piec około godziny do ładnego zrumienienia. Gotową szarlotkę posypać cukrem pudrem. ■

Schab we własnym sosie

Schab najczęściej jemy w postaci kotletów schabowych, panierowanych w jajku i w bułce tartej, a następnie smażonych na tłuszczu.

Moja propozycja to schab w sosie własnym, który jest delikatny, soczysty, a przepis dosyć prosty i szybki. Można przygotować podwójną porcję, tak samo będzie smakował odgrzewany.

Schab w sosie sprawdzi się też na wszelkie uroczystości czy święta.

Składniki:

- 700 g schabu • 1 cebula • 3 łyżki mąki pszennej • 1/2 łyżeczki słodkiej papryki • 1 liść laurowy • 2 ziela angielskie • sól • pieprz • tłuszcz do smażenia

■ Fot. autorka

Wykonanie:

Schab umyć, osuszyć i pokroić na kotlety. Każdy kotlet rozbić tłuczkiem z każdej strony, a następnie obtoczyć w mące. Na patelni rozgrzać tłuszcz i obsmażyć na silnym grzaniu z obydwu stron na rumiano każdy kawałek mięsa. Obsmażone kotle-

ty przełożyć do rondla. Na pozostałym tłuszczu obsmażyć pokrojoną w piórka cebulę. Gdy cebula się lekko zrumieni, wsypać łyżkę mąki, mieszając smażyć chwilę aż mąka nabierze złotego koloru. Na patelnię wlać 1,5 szklanki wody zimnej i cały czas mieszać, aby nie zrobiły się grudki, zagotować. Sosem zalać schab, tak aby był przykryty, jeśli sosu jest za mało — dolać jeszcze wody, doprawić do smaku solą, pieprzem, papryką, dodać ziele angielskie, liść laurowy, zmniejszyć grzanie, przykryć i wolno gotować około 40 minut, aż mięso będzie miękkie. Schab w sosie własnym można podać z kaszą, ziemniakami, kluskami śląskimi, czy z ryżem, a do tego surówka lub ogórek kiszony. ■

Odblaski ratują życie

Statystyki wskazują, że jesienią i zimą dochodzi do największej liczby wypadków z udziałem pieszych. Zapadający szybko zmierzch sprawia, że piesi stają się mało zauważalni.

Justyna Giedrojć

Litewska policja drogowa apeluje o zakładanie elementów odblaskowych oraz przypomina, że posiadanie odblasków o ciemnej porze dnia jest nie tylko zalecane, lecz konieczne.

ZADBAJMY O SWOJE BEZPIECZEŃSTWO

Odblaski są niezbędne szczególnie na nieoświetlonych drogach i poza obszarem zabudowanym. Poprawnie założone sprawiają, że piesi stają się bardziej widoczni dla kierowców. Piesi, którzy, idąc poza terenem zabudowanym po zmierzchu, nie mają na sobie żadnych elementów odblaskowych, ryzykują swoim życiem i zdrowiem oraz są dodatkowym utrudnieniem dla kierowców. Należy pamiętać, że w czasie złej widoczności, gdy pieszy ubrany jest w ciemną odzież i nie ma na sobie odblasków, kierowca dostrzeże go z dużym opóźnieniem. Poza tym, w ciemnościach pieszy widzi reflektory samochodu nawet z odległości kilku kilometrów, ale kierowca dostrzeże pieszego dopiero wtedy, gdy zauważy sylwetkę człowieka w zasięgu świateł samochodu.

ZA BRAK ODBLASKÓW GRZYWNA

— To, że widzimy pojazd nadjeżdżający z naprzeciwka, nie oznacza wcale, że jesteśmy widziani przez kierowcę. Jeżeli osoba idąca w ciemności poboczem drogi nie ma na sobie odblasków, to kierowca dostrzeże ją z odległości około 40 m. A kiedy ten sam pieszy założy porządnie odblaski, to jest widoczny z odległości około 150 m. Wynika więc, że pieszego wyposażonego w odblaski kierowca dostrzeże z prawie czterokrotnie większej odległości niż pieszego bez odblasków. Dzięki temu już podczas zbliżania się do

Uczestnicy ruchu drogowego, którzy nie przestrzegają przepisów ruchu i nie mają odblasków w ciemności, są karani grzywnami w wysokości od 20 do 40 euro **Fot. Marian Paluszkiewicz**

przejścia dla pieszych będziemy zauważalni przez kierowcę. To da mu czas, żeby w porę zahamować i nie doprowadzić do niebezpiecznych zdarzeń. Apelujemy o noszenie odblasków zarówno na obszarze niezabudowanym, jak i zabudowanym — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Vytautas Grašys, szef litewskiej służby policji drogowej.

Zaznacza też, że wszyscy uczestnicy ruchu drogowego, którzy nie przestrzegają przepisów ruchu i nie mają odblasków w ciemności, są karani grzywnami w wysokości od 20 do 40 euro. Odblaski muszą także nosić piesi prowadzący poboczem rower, skuter, motocykl czy wózek.

STANDARDY JAKOŚCI

Stosowanie elementów odblaskowych w różnej formie spowoduje, że szansa pieszego na uniknięcie potrącenia w warunkach złej widoczności znacznie wzrośnie, na-

wet jeśli popełni on błąd, np. będzie się poruszał niewłaściwą stroną jezdni. Policja drogowa przypomina, że każdy pieszy, który porusza się po drodze po zmierzchu, powinien mieć element odblaskowy umieszczony w sposób widoczny dla kierowców. Optymalną wysokością, na jakiej pieszy powinien nosić odblask, jest wysokość padania na niego światła reflektorów samochodu. Należy zwracać uwagę, aby odblaski nie były zasłonięte, np. szalikiem, torbą czy plecakiem. Idąc lewą stroną drogi (w kierunku przeciwnym do ruchu pojazdów) odblaski najlepiej jest nosić na prawej ręce lub nodze (od strony ruchu pojazdów). Gdy poruszamy się w kolumnie, powinniśmy iść prawą stroną i nosić odblask na lewej ręce lub nodze (od strony ruchu pojazdów). Kupując odblaski, należy upewnić się, że produkt spełnia standardy jakości. Najważniejsze jest to, aby był oznakowany symbolem CE oraz odpowiadał normom bezpieczeństwa Unii Europejskiej. ■

	6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości 8.55 S. „Telefon alarmowy” 9.40 S. „Komisarz Rex” 10.30 S. „Ostatni ślad” 11.15 Euromaxx 11.30 Kto i dlaczego? 12.00 S. „Szpiedzy wśród zwierząt” 13.00 „Żyjmy czystiej” 13.30 „Notatki przyrodnika” 14.00 15.00, 16.00 Wiadomości 16.15 S. „Z pamiętnika położnej” 17.15 S. „Wszystko dla pań” 18.00 Kto i dlaczego? 18.30 Ważna godzina 19.30 (Nie)emigranci 20.30 Wiadomości Rowerowe 21.00 Euroliga przez LRT. 21.15 „Virtus Segafredo”- „Žalgiris” 23.30 S. „Cicha ulica” 00.20 S. „Komisarz Rex”	6.00 Hymn Republiki Litewskiej 6.05 Historie rzeczy 7.00 Kto i dlaczego? 7.30 Styl 8.30 Poranny przekładaniec 9.00 Dzień dobry, Litwo 11.30 Wileński zeszyt 12.00 S. dok. „Granice” 13.00 Odblaski 13.30 Spacerzy 14.00 Dajmy czadu! 15.10 Nie mam tylu lat 15.35 S. „Służyć i bronić” 16.35 Weranda 17.05 „Peter Handke. Czas poezji” film dok. 17.50 Nauka magii 18.00 S. „Górski lekarz” 18.45 Euromaxx 19.00 7 dni Kowna 19.30 „Hannibal. Nowe dowody” film dok. 20.20 Przypomnijmy 20.30 Panorama 21.00 Temat dnia 21.30 S. „Cena wolności. Sajudis” 22.30 Dzień Kultury 23.00 I dotąd teraz? 00.00 Wiadomości DW (ros.) 00.15 Dziś na świecie (ros.)	22.30 „Air America” film fab. 00.50 S. „Chicago Fire” 6.00 S. „Nieśmiertelny” 7.05, 13.30 Zasady mojej kuchni 8.25 S. „44. wydział” 9.25, 15.55 S. „Pies” 10.35, 18.30 S. „CSI kryminaliści” 11.35 S. „Mentalista” 12.35 S. „Nieśmiertelny” 14.50 S. „44. wydział” 17.00 Dzień info 17.30 S. „Mentalista” 19.30 S. „FBI” 20.30 Ale numer! 21.00 Dakar 2023 22.40 „Zasady walki 3: Kara” thriller 00.25 „Lot” thriller	przetrwania” 8.30 „Gwiazdy lombardu” 9.00 „E-gazas dugnas” 9.30 S. „Współczesna rodzina” 10.30 S. „Simpsonowie” 11.30, 19.00 S. „Żonaty i z dziećmi” 12.30 „Talenty Wielkiej Brytanii” 14.00 S. „Nagi instynkt przetrwania” 15.00 S. „CSI. NY” 16.00 S. „Hawaii 5.0” 18.00 S. „Współczesna rodzina” 20.00 „Przetrawianie” 21.00 S. „Wojny gangów. Dusiciele” 22.00 „Uniwersalny żołnierz” thriller 00.05 S. „Bosch”
12.10 S. „Leśniczówka” 12.30 Smaki świata 13.00 Info Wilno 13.05 Studio Wschód 13.30 Scena Klasyczna 14.20 Gwiazdozbiór 14.45 Pałace i rezydencje Lubelszczyzny 15.05 S. „Rodzinka.pl” 15.30 Astronarium 16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego 16.20 S. „Dziewczyny ze Lwowa” 17.05 S. „Klan” 17.30 „Reksio” film anim. 17.40 Przyjaciele Misia i Margolci 18.05 S. „Barwy szczęścia” 19.00 Info Wilno 19.15 Studio Wilno 19.40 S. „M jak miłość” 20.30 Wiadomości 21.00 S. „Dwie strony medalu” 21.25 S. „Leśniczówka” 21.45 S. dok. „Dzikie serca” 22.45 Informacje kulturalne 23.00 S. „Kasta” 23.50 Info Wilno 00.05 Studio Wilno 	6.00 S. „Laboratorium Dextera” 6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show” 7.00 Pani chłopka 8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu” 10.00 S. „Monika potrzebuje miłości” 11.00 Od...do... 12.00 Wiadomości 13.20 Pani chłopka 14.30 S. „Bądź moim słońcem” 15.30 S. „Yargi” 16.35 Dobry wieczór, Litwo 18.30 Wiadomości 19.30 KK2 20.00 Będzie wszystkiego 21.00 S. „Poważne sprawy” 21.30 Wiadomości 22.30 „Arktyka” dramat 00.30 S. „Czarna lista” 	20.20 „rytas.tv” 5.30, 13.00 Nowy dzień 6.30 Realna mistyka 7.30 S. dok. „Azja 3600” 8.00 S. „Nie wyrzekaj się” 9.00 S. „Historia jednego przestępstwa” 10.00, 19.00 S. „Ślad” 11.00 S. „Tajemnice” 12.00 Kod zdrowia 14.00, 0.30 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości” 15.00 Realna mistyka 16.00, 18.00 Reporter 16.20 Sport. Pogoda 16.30 Litwa na żywo 17.00, 23.30 „Przypadki paranormalne. 911” film dok. 18.20 Sport. Pogoda 18.30 S. dok. „Nieodnaleziona Rosja” 20.00, 22.30 Reporter 20.40 Sport. Pogoda 20.50 S. „Jasnowidz” 21.25 S. „Tajemnice” 22.50 Sport. Pogoda 23.00 Litwa na żywo 	6.00, 12.15 S. „Komisarz Heldt” 7.00, 16.45 „Rodzinne melodramaty” 8.00 S. „Zakazany owoc” 9.00, 17.45 S. „Zranione serce” 10.05 S. „Danni Lowinski” 11.05 S. „Wydział kryminalny” 13.20, 20.00 S. „Prawo i porządek” 14.20 S. „Doskonałe zbrodnie” 15.35 S. „Anupamaa” 18.50 S. „Wydział kryminalny” 21.00 S. „Inspector Dupin” 22.55 S. „Pacific Criminal” 01.05 S. „Okrutne miasto” 6.15 S. „Przysięga” 7.05 S. „Wspaniałe stulecie” 8.00 Transmisja Mszy Świętej 8.30 „Kościół z bliska” 9.00 Wiadomości 9.10 „Kwadrans polityczny”	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej 6.02 Dzień dobry, Litwo	00.30 S. „Czarna lista” 	21.30 Wieczorne wiadomości TV3	5.40 S. „Hawaii 5.0” 7.30 „Nagi instynkt	9.10 „Kwadrans polityczny”

9.25 „Informacje kulturalne”	18.40 „Co dalej?”	18.00 „Teleexpress”	Rzeczypospolitej”	12.40 „Ma się rozumieć”
9.40 S. „Ranczo”	19.15 „Złote koło” film krym.	18.15 „Teleexpress Extra”	14.35 S. dok. „Dzika przyroda Bliskiego i Środkowego Wschodu”	12.50 „Słowo życia”
10.35 S. „Komisarz Alex”	21.00 „Projekt Floryda” film obycz.	18.30 „O co chodzi”	15.25 „Przeźreń pamięci”	13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański
11.35 S. „Ojciec Mateusz”	23.25 „Falowiec” spektakl	19.00 Panorama	16.00 „Giganci historii”	13.03 Informacje dnia
12.30 S. „Leśniczówka”	00.30 „Koniec widzenia” dramat	19.20, 22.20 Serwis Info Wieczór	16.45 „Z wieszaka historii”	13.20, 15.30 Film dok.
13.00 Wiadomości		19.35 „O tym się mówi”	17.10 „Był taki dzień”	14.15 „180 lat na zdrowie” film dok.
13.10 „Agrobiznes”	7.00, 23.05 „Polonia 24”	20.30 Wiadomości	17.15 S. „Blondynka”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
13.40 „Magazyn Rolniczy”	7.30 „Pozyteczni.pl”	21.00 Gość Wiadomości	18.00 „Tajemnice Archiwum”	15.20 „100 cudownych miejsc na świecie”
13.55 Relacja z uroczystości Bożego Narodzenia w Kościele Greckokatolickim	8.00 „Co dalej?”	21.15 „Minęła 20.”	18.15 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”	16.05 „Muzeum Papiernictwa” film dok.
15.00 S. „Wspaniałe stulecie”	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.40 „Panorama”)	22.00 „Nie da się ukryć”	19.00 „Moja Solidarność”	16.50 „Ma się rozumieć”
16.00 Wiadomości	12.10 INFO V4+	22.50 „W tyle wizji”	19.50 „Piosenką przez historię”	17.00 Informacje dnia
16.15, 21.15 ALARM!	12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”	23.30 „W tyle wizji Extra”	20.00 „Informacje kulturalne”	17.10 „Jestem mamą”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	13.00 Wiadomości	00.00 Info Wieczór	20.15 S. „Korona królów”	17.25 „Przyroda w obiektywie”
17.05 S. „Przysięga”	13.15 S. „Ludzie i bogowie”	00.30 „W akcji”	20.35 „Oblicza wojny”	17.40 „Ukryci w łonie Matki” reportaż
18.00 „Teleexpress”	15.05 „Giganci historii”		21.05 „Miniatury filmowe do muzyki klasycznej”	18.10 „Prosto o gospodarce”
18.15 „Jaka to melodia?”	16.00 „Wiadomości”	6.40 Info Wilno	21.15 „Kissinger” film dok.	18.30 „Zostań żołnierzem RP”
18.55 S. „Klan”	16.15 „Alfabet Andrzeja Dobosza”	7.00 „Był taki dzień”	22.50 „Historia na ten czas”	18.45 Muzyczne chwile
19.20 S. „Leśniczówka”	16.35 „Przyjaciele Misia i Margolci”	7.05 „Informacje kulturalne”	22.55 „Bezmiar sprawiedliwości” dramat	19.05 Informacje dnia
20.00 „Jeden z dziesięciu”	16.50 „Ale talent”	7.15 „Flesz historii”	00.00 Info Wilno	19.15 „Rozmowy niedokończone”
20.30 Wiadomości	17.00 S. „Leśniczówka”	7.30 „Kuchnia Jagiellonów”		20.00 Msza Święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej i Ojczyzny
21.25 „Magazyn Ekspresu Reporterów”	17.00 S. „Leśniczówka”	7.55 „Mój ulubiony bohater Niepodległości”	6.00 „Filmowe życiorysy”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	18.00 Teleexpress	8.00 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”	7.50 Muzyczne chwile	21.20 Modlitwa różańcowa
22.00 „Magazyn Ekspresu Reporterów”	18.20 „Studio Wschód”	8.45 „Tomek na granicach... Rzeczypospolitej”	8.00 Film dok.	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
23.45 „Ocaleni”	18.55 „Nad Niemnem”	9.05 „Miniatury filmowe do muzyki klasycznej”	8.55, 18.55 „Poczet wielkich Polaków”	22.00 Apel Jasnogórski
	19.10 „Studio Lwów”	9.15 „Marzyciele”	9.00 Informacje dnia	22.20 Informacje dnia
8.00 „Co się dzieje”	19.30 „Informacje kulturalne”	9.35 „Działo się w Krakowie”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	23.00 „Wędrowiec Polski”
8.30, 23.00 „Informacje kulturalne”	19.45 „Czym żyje świat”	9.40 „Wielkie Kolędowanie we Lwowie”	9.35 „Świat widziany sercem” film dok.	23.25 „Bogu się podobać” film dok.
9.00 „Księga Przestrzeni”	20.00 Msza Święta w intencji ofiar katastrofy smoleńskiej i Ojczyzny	9.50 „Korona Gór Polski”	10.00 „Papież Polak do rodaków”	00.00 Film dok.
9.35 „Którędy po sztukę”	20.30 Wiadomości	10.15 S. „Przyłbice i kaptury”	10.40 „Albertynki” film dok.	
9.55 „McImperium” film obycz.	21.20 S. „Ojciec Mateusz”	11.05 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	11.00 Informacje dnia	6.00, 13.00, 20.00 Fani czterech kótek
12.00 S. „Kariera Nikodema Dyzmy”	23.35 Film dok.	11.15 S. dok.	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”	9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
13.15 „Wielki Buster” film dok.	00.30 S. „Leśniczówka”	12.05 „Lena na Bałkanach”	11.45 „Zew natury”	10.00 Skarby z szopy
14.05 „Osiem i pół” dramat		12.30 „Wielkie Kolędowanie we Lwowie”	12.05 „Mocni w wierze”	10.30 Walka o bagaż
17.35 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek.	12.45 „Kuchnia dwudziestolecia”	12.35, 19.55 Święty na każdy dzień	11.00 Morze złota
	8.10 „Jedziemy”	13.10 „Historia na ten czas”		12.00 Łowcy staroci
	8.50 „Agrobiznes”	13.15 „Pan na Żuławach”		14.00 Parker na złotym szlaku
	9.00 „Jedziemy dalej”	14.15 „Zamki kresowe		17.00 Skarby z szopy
	9.20 „Minęła 8.”			17.30 Walka o bagaż
	10.10 „Minęła 9.”			18.00 Łowcy staroci
	10.40 Plan dnia			21.00 Gorączka złota
	11.30 Serwis Info Dzień			22.00 Klan z Alaski
	13.00 Info Raport			23.00 Gorączka złota-
	14.30 Serwis Info Dzień			
	16.30 Info Dzień			

7.00 Info Wilno	7.15 Studio Wilno
7.30 Polonia 24	7.55 Moda na rodzinę
8.20 S. „Nad Niemnem”	8.40 Dzikie serce
9.30 Zwierzaki Czytaki	9.50 Odlotowe opowieści
10.05 Gra słów. Krzyżówka	10.25 Słownik polsko@polski
10.55 Z historią na Ty	11.15 Dobre Historie
12.40 Dzieła arcydzieła	11.45 Dwie strony medalu
12.10 S. „Leśniczówka”	12.35 Kulinarne wędrówki
13.00 Info Wilno	13.05 Całkiem niezła historia
13.15 Polacy Światu	13.25 Podróże Małej i Dużej
13.45 Va Banque	14.35 Gra Warszawa
15.05 S. „Rodzinka.pl”	15.30 Jak to działa
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego	16.20 S. „Warto kochać”
17.05 S. „Klan”	17.30 Detektyw Literka
17.45 Zwierzaki Czytaki	17.55 Czytanie przed spaniem
18.05 S. „Barwy szczęścia”	19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno	19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Wiadomości	21.00 Dwie strony medalu
21.25 S. „Leśniczówka”	21.45 Goodbye Soviet Union
22.45 Informacje kulturalne	23.00 S. „Na sygnale”
23.50 Info Wilno	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	6.02 Dzień dobry, Litwo

6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości	8.55 S. „Telefon alarmowy”
9.40 S. „Komisarz Rex”	10.30 S. „Ostatni ślad”
11.15 Euromaxx	11.30 Kto i dlaczego?
12.00 S. „Szpiedzy wśród zwierząt”	13.00 (Nie)emigranci
14.00 15.00, 16.00 Wiadomości	16.15 S. „Z pamiętnika położnej”
17.15 S. „Wszystko dla pań”	18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina	19.30 1000 cudów świata
20.30 Panorama	21.00 Temat dnia
21.30 Język litewski	22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „Cicha ulica”	23.55 S. „Komisarz Rex”
00.45 Euromaxx	
6.00 S. „Laboratorium Dextera”	6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 Pani chłopka	8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Monika potrzebuje miłości”	11.00 Będzie wszystko
12.00 Wiadomości	13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Bądź moim słońcem”	15.30 S. „Yargi”
16.35 Dobry wieczór, Litwo	18.30 Wiadomości
19.30 KK2	20.00 Szeszki na 20
21.00 S. „Poważne sprawy”	21.30 Wiadomości
22.30 „Bardzo poszukiwany człowiek” thriller	0.50 S. „Czarna lista”
6.00 Hymn Republiki	

Litewskiej	6.05 (Nie)emigranci
7.00 Kto i dlaczego?	7.30 Zbliżenie
8.30 Wiara i życie	9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Jesteśmy z Ukrainy	12.00 W sercu Litwin
13.00 Fenomen Tymczasowej Stolicy	13.30 Euromaxx
14.00 Muzyczny Festiwal w Pożajściu 2021	15.25 Przypomnijmy
15.35 S. „Służyć i bronić”	16.35 7 dni Kowna
17.05 „Hannibal. Nowe dowody” film dok.	18.00 S. „Górski lekarz”
18.45 Nauka magii	18.55 Puchar Europy w koszykówce. „7bet-Lietkabelis”- „Prometyj”
21.00 Twórczy impuls X	23.00 S. „Granice”
00.00 Wiadomości DW (ros.)	00.15 Dziś na świecie (ros.)
6.00 Seriale anim.	7.55 Pod prąd
8.55 S. „W wirze miłości”	10.00 S. „Mała wdowa”
11.00 S. „Poświęcę wszystko dla miłości”	12.00 S. „Grzeszna kraina”
14.00 S. „Miłość i pieniądze”	15.00 S. anim.
16.00 Wiadomości TV3	16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości	19.30 W centrum uwagi z E. Jakilaitisem
20.00 Show dobrego wieczoru	21.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3	22.30 „Ostatni diament” dramat
00.45 S. „Chicago Fire”	

6.00, 20.30 S. „Nieśmiertelny”	7.00, 13.30 Zasady mojej kuchni
8.25 S. „44. wydział”	9.25, 15.55 S. „Pies”
10.35, 18.30 S. „CSI kryminaliści”	11.35 S. „Mentalista”
14.50 S. „44. wydział”	17.00 Dzień info
17.30 S. „Mentalista”	19.30 S. „FBI”
20.30 Ale numer!	21.00 Dakar 2023
22.40 „Po prostu walcz! 3” film fab.	00.40 „Zasady walki 3: Kara” thriller
5.30, 13.00 Nowy dzień	6.30 Realna mistyka
7.30 S. dok. „Azja 3600”	8.00 S. „Nie wyrzekaj się”
9.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	10.00, 19.00 S. „Ślad”
11.00 S. „Tajemnice”	12.00 S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”
12.30 Twórcy smaku	14.00, 0.30 S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
15.00 Realna mistyka	16.00, 18.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda	16.30 Litwa na żywo
17.00, 23.30 „Przypadki paranormalne. 911” film dok.	18.20 Sport. Pogoda
18.30 Twórcy smaku	20.00, 20.30 Reporter
20.40 Sport. Pogoda	20.50 S. „Jasnowidz”
21.25 S. „Tajemnice”	22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo	
5.40 S. „Hawaj 5.0”	7.30 „Nagi instynkt przetrwania”

8.30 „Gwiazdy lombardu”	9.00 Na jednym końcu haczyk
9.30, 18.00 S. „Współczesna rodzina”	10.30 S. „Simpsonowie”
11.30, 19.00 S. „Żonaty i z dziećmi”	12.30 „Talenty Wielkiej Brytanii”
14.00 „Nagi instynkt przetrwania”	15.00 S. „CSI. NY”
16.00 S. „Hawaj 5.0”	20.00 „Przetrwanie”
21.00 S. „Wojny gangów. Dusiciele”	22.00 „Zatruta róża” thriller
00.55 S. „Bosch”	
6.00, 12.15 S. „Komisarz Heldt”	7.00, 16.45 „Rodzinne melodramaty”
8.00 S. „Zakazany owoc”	9.00 S. „Zranione serce”
10.05 S. „Danni Lowinski”	11.05, 18.50 S. „Wydział kryminalny”
13.20, 20.00 S. „Prawo i porządek”	14.20 S. S. „Doskonałe zbrodnie”
15.35 S. „Anupamaa”	17.45 S. „Zranione serce”
21.00 S. „Inspektor Dupin”	0.50 S. „Okrutne miasto”
6.10 S. „Przysięga”	7.00 S. „Wspaniałe stulecie”
8.00 Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry	8.30 „Rodzinny ekspres”
9.00 Wiadomości	9.10 „Kwadrans polityczny”
9.25 „Informacje	

9.40 S. „Ranczo”	21.00 „Kot” film fab.	9.00 „Jedziemy dalej”	historia”	13.20 „Święty Patryk, apostoł Irlandii” film dok.
10.40 S. „Komisarz Alex”	22.55 „Tanie Dranie - Moroz i Kłopotowski komentują świat”	9.20 „Minęła 8.”	18.30 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”	14.15 Muzyczne chwile
11.40 S. „Ojciec Mateusz”	23.40 „Więcej niż fikcja”	10.10 „Minęła 9.”	19.10 „Mój ulubiony bohater Niepodległości”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
12.30 S. „Leśniczówka”		10.40 Plan dnia	19.15 „Wędrowiec Polski”	15.20 „100 cudownych miejsc na świecie”
13.00 Wiadomości	7.00, 23.05 „Polonia 24”	11.30 Serwis Info Dzień	19.40 „Flesz historii”	15.30 „Władysław hr. Zamoyski - Pan z Wielkopolski - Władca Tatr” film dok.
13.10 „Agrobiznes”	7.30 „Poland in Undiscovered”	13.00 Info Raport	20.00 „Informacje kulturalne”	16.35, 20.30 Film anim.
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”	7.45 „Powroty”	14.30 Serwis Info Dzień	20.15 „Był taki dzień”	16.50 „Ma się rozumieć”
13.55 „Niedźwiedzie w nowym domu” film dok.	8.00 „Qulszoł”	16.30 Info Dzień	20.20 S. „Korona królów”	17.00 Informacje dnia
15.00 S. „Wspaniałe stulecie”	8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.35 „Panorama”)	18.15 „Teleexpress Extra”	20.40 „Kazimierz Leski” film dok.	17.10 „Na zdrowie”
16.00 Wiadomości	12.10 „Studio Lwów”	18.30 „O co chodzi”	21.35 „Geniusze i marzyciele”	17.30 S. dok.
16.20, 21.15 „ALARM!”	12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”	19.00 Panorama	22.35 S. „Dziewczynny ze Lwowa”	17.00 „Tajemnice Watykanu”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	13.00 Wiadomości	19.20, 22.20 Serwis Info Wieczór	22.25 S. „Młody Piłsudski”	18.00 „Po stronie prawdy”
17.05 S. „Przysięga”	13.15 S. „Ojciec Mateusz”	19.35 „O tym się mówi”	00.15 S. „Stulecie Winnych”	18.50 Muzyczne chwile
18.00 „Teleexpress”	14.05 Program rozr.	20.30 Wiadomości		19.05 Informacje dnia
18.15 „Jaka to melodia?”	15.00 „Buntowniczką nie z wyboru” film dok.	21.00 Gość Wiadomości	6.35 „Tam, gdzie Bóg płacze”	19.15 „Rozmowy niedokończone”
18.55 S. „Klan”	16.00 Wiadomości	21.15 „Minęła 20.”	7.05 „Testament Miłości Jana Pawła II w Ełku” film dok.	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
19.20 S. „Leśniczówka”	16.20 S. anim.	22.00 „Nie da się ukryć”	7.55 „Filmowe życiorysy”	21.20 Modlitwa różańcowa
20.00 „Jeden z dziesięciu”	16.30 S. anim. „Agi Bagi”	22.50 „W tyle wizji”	8.10 „Dominikanie - od słowa do nauki” film dok.	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
20.30 Wiadomości	16.40 „Nela Mała Reporterka”	23.30 „W tyle wizji Extra”	8.55, 18.55 „Poczet wielkich Polaków”	22.00 Apel Jasnogórski
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	17.00 S. „Leśniczówka”	00.00 Info Wieczór	9.00 Informacje dnia	22.20 Informacje dnia
22.05 „Czarne złoto” film przygod.	18.00 Teleexpress	00.30 „W akcji”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	23.00 „Biblia w obrazach”
00.25 „Tajemnica Lema” film dok.	18.20 „Gdzieś na granicy turecko-polskiej” reportaż		9.35 „Słowo życia”	00.00 „Frank Duff i Legion Maryi” film dok.
	18.55 „Kierunek Zachód”	7.00 „Był taki dzień”	9.40 „Mocarz pokory” reportaż	
8.00 „Muzyczne poranki”	19.10 „Magazyn z Wysp”	7.05 Info Wilno	10.00 S. anim.	7.00, 14.00, 20.00 Fani czterech kótek
8.35, 15.05, 22.30 „Informacje kulturalne”	19.30 „Informacje kulturalne”	7.15 „Informacje kulturalne”	10.25, 20.25, 0.55 Święty na każdy dzień	9.00 Jak to jest zrobione?
9.05 „Co dalej?”	19.45 „Czym żyje świat”	7.35 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”	10.30 „Sanktuaria polskie”	10.00 Skarby z szopy
9.35 „Res Poloniae”	20.05 „Gra słów. Krzyżówka”	8.15 „Kuchnia Jagiellonów”	10.50 Muzyczne chwile	10.30 Walka o bagaż
10.10 „Złote koło” film krym.	20.30 Wiadomości	8.45 „Tomek na granicach... Rzeczypospolitej”	11.00 Audiencja generalna papieża Franciszka w Watykanie	11.00 Morze złota
12.00 S. „Na kłopoty... Bednarski”	21.20 S. „Pensjonat nad rozlewiskiem”	9.05 „Marzyciele”	12.00 „Aktywna zima”	12.00 Łowcy staroci
13.25 „Don Gilliam i olbrzymy” film dok.	22.10 S. „Blondynka”	9.30 „Był taki dzień”	12.25 „Jestem mamą”	13.00 Samochody marzeń
15.35 „Diabelski wynalazek” film fab.	23.35 „Magazyn Ekspresu Reporterów”	9.33 S. „Przyłbice i kaptury”	12.40 „Prosto o gospodarce”	17.00 Skarby z szopy
17.05 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”	00.30 S. „Leśniczówka”	10.35 „Był taki dzień”	13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański	17.30 Obrońcy zabytków
18.15 „Księga Przestrzeni”		10.38 „Moja Solidarność”	13.03 Informacje dnia	18.00 Łowcy staroci
18.55 „Którędy po sztukę”	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek	11.35 „Oblicza wojny”		19.00 Jak to jest zrobione?
19.05 „Ręce nad miastem” dramat	8.10 „Jedziemy”	12.05 „Pokój i dobro. Polacy w Peru” film dok.		21.00 Hotrody wg Kindiga
	8.50 „Agrobiznes”	12.50 „Kuchnia dwudziestolecia”		22.00 Łowcy klasyków
		14.20 „Życie ukryte w jeziorze”		23.00 Gwiazdorskie fury
		15.15 S. dok. „Dzika przyroda Bliskiego i Środkowego Wschodu”		
		16.10 „Giganci historii”		
		16.50 „Marzyciele”		
		17.15 S. „Blondynka”		
		18.00 „Nie taka prosta		

FEST
WILNO

Tu mówi Szwejk

SPEKTAKL TELEWIZYJNY

Na podstawie **Jaroslava Haška**

Reżyseria i adaptacja
Sławomir Gaudyn

Szwejk

Edward Kiejzik

Realizacja Filmowa

Maria Guzy

Kierownik artystyczny: **Lilija Kiejzik**

Światło i muzyka: **Mirosław Bieraza**

Inspicjent: **Kinga Lewko**
Mirosław Marcinkiewicz

PREMIERA -

13 Stycznia

2 0 2 3

godzina 19:00

KINO CENTRUM "PASAKA"

ul. Paupio 26, Wilno

REZERWACJA : tel. +37065264608

WSTĘP Z ZAPROSZENIAMI

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. 8 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. 8 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. 8 600 18 083 (Leon)

USŁUGI

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno. Tel. 8 684 30 018

Zapraszamy na rejs po Morzu Śródziemnym w dniach 10 – 17 października 2023 r. na trasie: Barcelona – La Goulette

(Tunezja) – Palermo, Sy-cylia – Neapol, Pompeje – Genua – Marsylia – Barcelona. Informacje o aktualnościach na www.slavija.lt oraz pod numerem telefonu 8 667 88489

RÓŻNE

25 grudnia 2022 r., na przystanku Lwowo (w stronę Żirmunai), w trolejbusie nr. 12, odjechał Pan w starszym wieku (1933 roku urodzenia, na imię Stanisław) i został na przystanku reklamówkę. Po odbiór prosimy zwracać się pod nr. tel. 8 646 288 64

Um
UTENOS MĖSA

DROGO SKUPIJE
BYDŁO
8 620 33544
Płaci od razu!

**UAB „KLION”
zatrudni**

- Pracownika montowni opon samochodów osobowych
- Pracownika magazynu [skład] części samochodowych
- Ślusarza do remontu samochodów

Wynagrodzenie od 800 do 2000 euro

Miejsce pracy: Vilnius, Birbynių g. 4A
Inf. pod nr tel.: 8 685 04080,
e-mail.: info@klion.lt

Węcej niż 20 lat doświadczenia

**Plastikowe-
aluminiume
OKNA,
DRZWI**

Od **189€**

PODNOŚCONE DRZWI GARAŻOWE

Tel.: 8-616-46655, 8-640-22992
www.manonamukas.lt

Dilada

Sprzedaj balonów
i wstęg
Wiązanki z balonów

ul. Kareivių 6-211, Vilnius, tel. 8 523 15128, *
8 686 68827; el. p.: Info@dilada.lt, www.dilada.lt

KONCERT KARNAWAŁOWY

MICHAŁ
WIŚNIEWSKI
AKUSTYCZNIE Z ZESPOŁEM

Wokalista
ICH TROJE

29 stycznia 2023 r. / 16:00
Dom Kultury Polskiej w Wilnie

bilety do nabycia na www.polskascena.lt

Cały dla Ciebie (czwartek, godz. 8.35)

Film opowiada o maryjnym aspekcie duchowości Jana Pawła II. Opowieść krąży wokół sanktuarium maryjnego w Mentorelli koło Rzymu, ulubionego miejsca pielgrzymek kardynała Karola Wojtyły. Był tam kilkadziesiąt razy, w tym kilkakrotnie już jako papież. Samo sanktuarium sięga początków chrześcijaństwa, dziś opiekują się nim księża zamartwychwstańcy. Maryjność Jana Pawła II to również rodzinne Wadowice, Kalwaria Zebrzydowska i Częstochowa, a także zamach na jego życie dokonany 13 maja 1981 r. w Watykanie.

Wielcy Polacy, wielkie historie - Młodziotka staruszka (sobota, godz. 12.35)

Dokument o życiu i karierze artystycznej Stefania Grodzieńskiej, pierwszej damy polskiego humoru, żony zmarłego w 1979 r. Jerzego Jurandota, poety, dramaturga, satyryka, autora tekstów. Sztukę, która jej towarzyszy do dziś pokochała od najmłodszych lat. Miała zaledwie 3 lata, gdy przyjęli ją do baletu. Urodzona w 1914 roku Stefania Grodzieńska nigdy nie kryła swego wieku, wręcz przeciwnie, o przeżytych latach mówi w dokumencie z dumą. Życie bohaterki filmu zawsze było wypełnione śmiechem, optymizmem, muzyką, tańcem, poezją, kabaretem, pracą w teatrze, telewizji oraz w radiu, które szczególnie sobie ceni. Spośród licznych odznaczeń i wyróżnień najbliższy jej sercu jest właśnie Diamentowy Mikrofon - nagroda przyznawana wybitnym twórcom radiowym. Wprawdzie bohaterka dokumentu, mimo upływu czasu nie starzeje się, jest stale uśmiechnięta, i nawet w tragicznych chwilach widzi śmieszną stronę sytuacji, to przecież jest w jej życiu także miejsce na zadumę, refleksję, na pochylenie się nad sprawami bardzo ważnymi.

Nocleg (niedziela, godz. 21.05)

Bohater filmu, dobrze sytuowany intelektualista, zatrzymuje się na nocleg w odludnie położonym domu, gdzie dochodzi do zatargu między nim i pijanymi mieszkańcami. Ustępuje w obliczu agresji, choć nie jest tchórzem. Kiedy jednak decyduje się w końcu na interwencję, jest ona już nieskuteczna.